

RAIVA AJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona lokak. 18 - Wed. Oct. 18, 1989

FINNISH AMERICAN WEEKLY

85 vuosikerta LXXXV No. 41 45 cents

Asunnottomuus myös perheiden ja pikkukaupunkien ongelma

LOS ANGELES - Asunnottomaksi eivät jää ainoastaan suurkaupunkien yksinäiset työttömät. Ongelma muuttuu muotoaan: perheet täyttävät suojakodit, ja katu tarjoaa yhä useammalle pikkukaupungeissakin ainoan yösijan.

Asunnottomien määrä lisääntyy Yhdysvalloissa jatkuvasti. Perheet muodostavat yhden nopeimmin kasvavista kodittomien ryhmistä. Esimerkiksi Chicagon tilapäiskotien asukeista on joidenkin arvioiden mukaan yli puolet perheitä.

Uusi piirre ongelmassa on kodittomien määrän lisääntyminen pikkukaupungeissa ja jopa maaseudulla.

National Coalitionin tutkimus paljastaa kodittomien määrän kasvaneen kymmenillä prosentilla paitsi suurkaupungeissa myös pienemmissä yhteisöissä.

Chicagon veronmaksajat hyväksyivät tänä vuonna asuntophjoelmien rahoittamiseksi yhden centin korotuksen sa-

vukeveroihin. Ihmisten halu auttaa asunnottomia tuntuu selvästi voimistuneen koko maassa ongelman tullessa näkyvämmäksi.

Suurkaupungeissa asunton kalleus pakottaa kadulle myös työssäkäyviä ihmisiä. Suurin osa, arvioiden mukaan kolmannes tai puolet, päätyy kuitenkin yhä kadulle työttömyyden, alkoholi- ja huume-ongelmien tai mielisairauden vuoksi.

Asunnottomuuden kasvusta esitetään vaihtelevia arvioita. Jotkut asiantuntijat kuvaavat kasvua draamatiseksi, toiset toteavat tilapäissuojien tarpeen kasvaneen "jonkin verran."

Kodittomat miehet ja naiset, perheet, joilla ei ole varaa kotien ostamiseen, saivat seurakseen hallituksen virkailijoita ja Hollywoodin tähtiä marssiessaan Washingtonissa.

Nicaragua haluaa suurlähettilään USA:han

MANAGUA, Nicaragua - Nicaragua on ehdottanut USA:n hallitukselle, että maat nimittäisivät jälleen suurlähettilään toistensa pääkaupunkiin ja normalisoisivat siten suhteensa, joissa on vallinnut kylmä kausi siitä saakka kun kummatkin viime vuonna karkottivat vuoronperään toistensa diplomaatteja.

Hallituksemme on parhailaan lisäämään henkilökuntaa Managuan suurlähetystössä.

Samalla se haluaa, että Nicaragua ryhtyisi jälleen myöntämään maahantuloviisumeja amerikkalaisille.

Nicaragua karkoitti suurlähettiläämme Richard Meltonin viime vuoden kesäkuussa syytettyään häntä opposition mielenosoituksen avustamisesta.

Oma hallituksemme vastasi karkottamalla Nicaraguan suurlähettilään Carlos Tunnermanin.

Filippiinin tukikohdat vaakalaudalla

MANILA, Filippiinit - Ajatus Filippiineillä sijaitsevien Yhdysvaltain sotilastukikohtien ratkaisemisesta kansanäänestyksellä on saanut tukea saarivaltiossa.

Politiittisten tarkkailijoiden mukaan kansanäänestyksellä voitaisiin heikentää maan senaatin tukikohtia vastustavaa asennetta.

Filippiinien edustajainhuoneen puhemies Ramon Mitra sanoi äskettäin edustajainhuoneen päättävän lähi-

päivinä kansanäänestyksen järjestämisestä vaativasta laista siitä huolimatta, että jotkut vaikutusvaltaiset senaattorit vastustavat asiaa.

Voimakkaan roomalaiskatoililaisen kirkon edustajat ovat myös sanoneet kannattavansa kansanäänestyksen järjestämistä.

Presidentti Corozan Aquino on vihdoinkin lupautunut neuvottelemaan tukikohtien tulevaisuudesta hallituksemme kanssa.

Maamme kahden suuren tukikohdan vuokrasopimukset Filippiineillä päättyvät 1991.

Aquino ei ole ilmaissut omaa kantaansa tukikohtien suhteen. Puolustusministeri Fidel Ramos sen sijaan on sanonut kannattavansa amerikkalaisten asteittaista vetäytymistä saarilta.

Ainakin puolet Filippiinien senaateista, jonka on vahvistettava tukikohtia koskeva mahdollinen uusi sopimus, on sanonut vastustavansa tukikohtia. Jotkut senaattorit ovat jopa vaatineet amerikkalaisten välitöntä vetäytymistä.

Pörssi toipui synkästä perjantaista

NEW YORK - New Yorkin pörssi toipui maanantaina perjantain tappioista Dow Jones-indeksin kohotessa aamun 2568.44 lukemista 2657.38:aan.

Maanantain 88.12 pykälän nousu oli kaikkien aikojen neljänneksi suurin yhden päivän aikana.

Dow Jones-indeksi putosi perjantaina 190.58 pykälää, mikä kirjattiin pörssihistorian toiseksi suurimmaksi tappioksi.

Jotkut asiantuntijat pelkäsivät laskun johtavan maailmanlaajuiseen pörssiromahdukseen samaan tapaan kuin vuonna 1987, jolloin Wall Streetin "mustaa maanantaita" seurasivat romahdukset eri puolilla maailmaa.

Perjantain tappion käänsivät voitoksi suurten firmojen kuten Merrill Lynchin ja Goldman Sachs & Co:nin kehoitukset ostaa osakkeita, Federal Reserve -pankin lupaus helpommista lainoista, sekä pörssin ja viranomaisten yhteistyö viikonlopun aikana.

Presidentti George Bush rauhoitti pikkusäästäjiä ilmoittamalla, ettei hän ole huolestunut tilanteesta, koska "hallituksen taloutta säätelevät laitokset tarkkailevat markkinoita."

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVA AJA

pages 8 - 10

- Toivo Wainonen's 80th celebrated
- Trouble in Finnish Economy
- Hollo wins translation prize
- International short-wave alive and well

Sisäsivuilla:

- Connecticutin kulmilla sivu 4
- Floridan kuulumisia sivu 5
- Fitchburg ja ympäristö sivu 12
- Suomesta ja suomalaisista sivut 14 & 15

Metsät katoamassa

Olemme kuulleet paljon Etelä-Amerikan sademetsien raiskaamisesta ja katoamisesta, mutta kuinkahan monet meistä tietävät, että omat luoteisrannikkomme metsät ovat katoamassa huimaa vauhtia.

Tilastojen mukaan ainakin 85 prosenttia Tyynten valtameren luoteisrannikon vanhoista metsistä on eliminoitu. Vertauksena mainittakoon, että 40 prosenttia kaikista maapallon trooppisista metsistä ja 15 prosenttia Amazon jokilaakson metsistä on hävitetty.

Biologien mukaan kyseisten metsien hävittäminen myöskin ainutlaatuisia eläin- ja kasvilajeja, joita ei löydy mistään muulta maailmankolkalta. Seurauksena lajit kuolevat sukupuuttoon. Biologit ovat tunnistanee 64 selkärangaslajia Oregonin ja Washingtonin vanhoista metsistä. Lajit supistuvat metsien myötä menettäessään olemassaolonsa välttämättömät elinolosuhteet.

Eurooppalaisten ryhtyessä asuttamaan Oregonia 20 miljoonaa eekkeriä valtiosta oli metsien peitossa. Tänä vastava luku on alle kaksi miljoonaa eekkeriä. Tilanne on lähes sama Washingtonin osavaltiossa.

Paikalliset metsätyöläiset vastustavat rajoituksia peläten seurausten johtavan työpaikkojen menetykseen. Työt ovat vähentyneet viime vuosina, mutta suurena syynä on se, että yksi joka neljännessä tukista lähetetään ulkomaille, useimmiten Japaniin, Koreaan tai muihin Aasian valtioihin, mitkä suostuvat maksamaan kaksinkertaisen hinnan paikallisiin puufirmoihin verrattuna.

Toisena suurena syynä työpaikkojen vähentymiseen on nykyaikaistuminen. Modernit koneet toimivat vähäisemmin miesvoimin.

Ratkaisu ei ole yksinkertainen, eikä synny yhden päivän kokouksen seurauksena. Kongressin, US Forest Service:n, maahallinnon (BLM) ja paikallisten sahatarafirmojen tulee aloittaa todelliset neuvottelut metsien säästämiseksi.

Kaj Franck 1911-1989

Näkijä Suomen teollisen kulttuurin juurilla

Kun tieto professori Kaj Franckin kuolemasta (syysk. 26, 1989) tuli, Artek Helsingin Keskuskadulla kattoi näyteikkunansa muutamilla mustilla Teema-astioilla.

Kunnianosoitus oli hyvin "franckilainen": se oli arvokas, mutta siinä ei ollut mitään liikaa.

Kaj Franck ja "franckilaisuus" eivät olleet taiteilijan eläkevuosina 1980-luvulla nuorelle polvelle samanlainen esikuva kuin mitä ne olivat edeltävillä vuosikymmenillä. Silti hänen perintönsä elää ja vaikuttaa.

Monet asiat, joita olemme tottuneet ajattelemaan itsenänselvänä totuuksina ympäristöstämme, ovat häneltä lähtöisin.

Franckin kuoltua saimme kuulla eräästä suurimmasta kunnianosoituksesta, joka hänen elämäntyönsä osaksi on tullut. New Yorkin Modernin taiteen museo ehti esittää hänelle ennen poismenoaa henkilökohtaisen näyttelykutsun.

New Yorkin MoMa on kaikkien taiteiden perinteinen mitari, joka ei vain arvaa tuulten suuntaa ennakolta, vaan ohjaa niitä.

Toteutuessaan näyttely merkitsee Franckin perinnön ja "franckilaisuuden" maailmanlaajuisesta renessanssista. Suomalaisista taiteilijoista tai suunnittelijoista Alvar Aalto on ainoa, joka on tähän mennessä esiintynyt henkilökohtaisin katselmuksin MoMas-
sa.

Suomessa ei ole ainutlaatuista, että parhaiden ja kaikkien omimpiemmekin ilmiöiden arvostus palaa kotimaahan mutkan kautta maailmalta.

Lempeä Franck kuului suuresta maailmanmaineestaan huolimatta taideteollisuutemme vaatimattomiin syrjäänvetäytyjiin. Hän jättäytyi taustalle, vaikka hänen äänensä kuuluikin.

Muotoilun tähteyttä tai sankaruus olivat hänestä kaukana. Silti hän saattoi olla - ja useimmiten oli - vaativa kuin jääkäri ohjaillessaan avustajiin ja työryhmiin.

Vaatimattomuus yhdistettynä äärimmilleen vietyyn vaate-

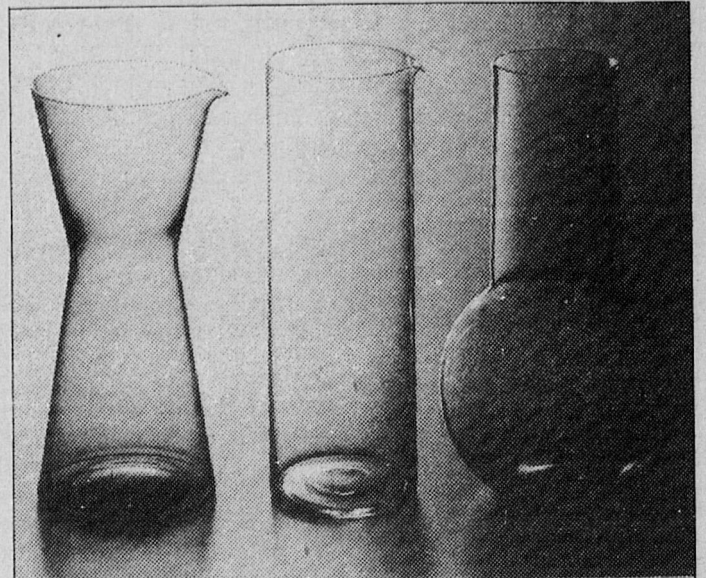
liaisuuteen omaa ja muiden työtä kohtaan kuuluvat Franckin perintöön, joka ei vanhene - vaikka onkin helposti vaarassa unohtua.

Toinen Franckille luontainen ominaisuus oli perinteiden kunnioitus. Niin aito funktionalisti kuin olikin, hän ei milloinkaan katkonut siteitä

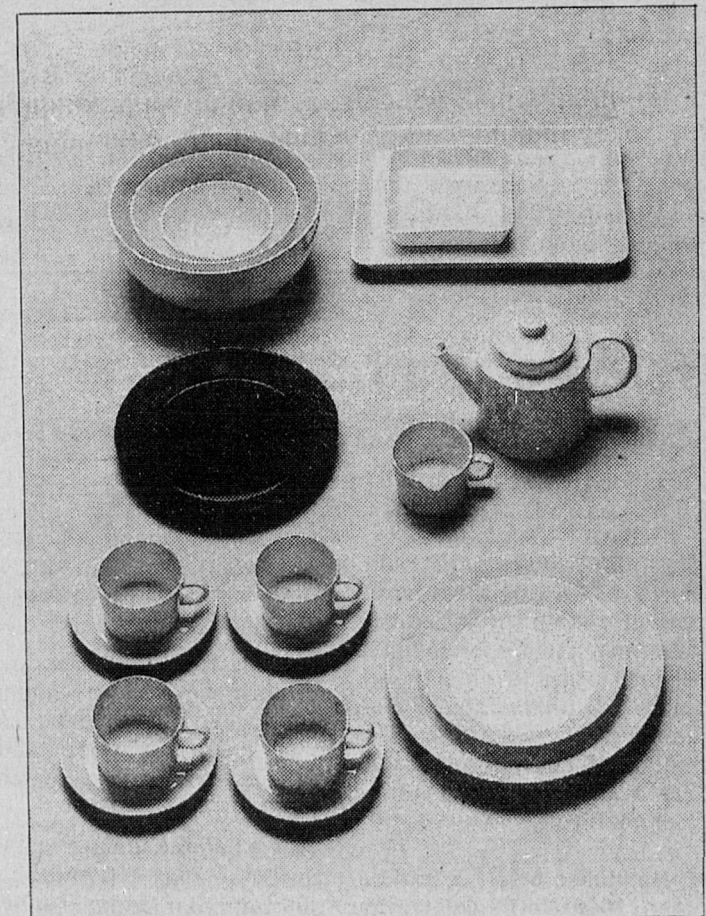
historiaan.

Franck rakensi elämäntyönsä suomalaisen teollisuuden oman kulttuurin perinteille, mikä oli harvinaista ja samalla nosti hänet eteväksi tulevaisuuden näkijäksi. Hänen työtään kannatti pitkä kantosäde

jatkuu seuraavalla sivulla

Kaatimia, 1954, Nuutajärvi.

Teema-astioita, 1981, Arabia. - Kilita-astiat (1953-1977) olivat neljä vuotta poissa tuotannosta, mutta tulivat uudistettuina takaisin 1981 Teeman nimellä. Niitä valmistetaan yhä.

RAIVAAJA

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)

Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR
BUSINESS MANAGER

Marita Cauthen
Jonathan Ratila

RAIVAAJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 am to 4 pm

TELEPHONE (508)343-3822

SUBSCRIPTION RATES:

USA: 12 mo. - \$20.00; 6 mo. - \$13.00; 3 mo. - \$9.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$24.00; 6 mo. - \$17.00

Advertising rates available upon request

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Nimipäivät

Lokakuun 30 p., Eila
Lokakuun 31 p., Artturi,
Arto, Arttu
Marraskuun 1 p., Lyly
Marraskuun 2 p., Topi, Topias
Marraskuun 3 p., Terho
Marraskuun 4 p., Herta
Marraskuun 5 p., Reima

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1989: Yhteensä: \$11,760.26

Kim ja Tauno O. Aalto, Manomet, MA \$5.00

Hugo A. Torpan muistolle
Hilda Torppa, Maynard, MA \$25.00

Kiitos lahjoittajille!

NÄKIJÄ...
jatkoa edellis sivulta

Opettaja seikkailupuistossa. - Kaij Franck ohjaa 1967 Taideteollisen oppilaitoksen peruskurssin lopputyötä.

eteen- ja taaksepäin.

Sekä Arabiassa että Nuutajärvellä Franck uudisti ja antoi oman arvontunnon kokonaisille tehtaille. Nuutajärven pieni lasiruukki oli Franckin rakkaus, josta hän näki olennaisen: lasinpuhaltajien isiltä pojille periytyvän arvokkaan ammatitaidon ja toisaalta teollisen puristelasiin funktionaalisen joukkotuotannon perinteet.

Aineeton lasi oli perifunktionaalistille ihanteellinen materiaali, koska se ei ollut kallista ja aine miltei katosi. Siinä ei kuitenkaan ollut kaikkea.

Lasi tarjosi myös väriä ja taidon ilmaista eläviä ja rikkaita tunteita.

Nuutajärven lasitehdas täyttää 1993 kaksisataa vuotta. Franck elvytti tehtaan perinteet, eikä samanlaista taideslasia kuin Franckin ja hänen seuraajiensa ansiosta enää valmisteta muualla Euroopassa Venetsian Muranoa lukuunottamatta.

Kun Franck 1945 tuli Arabiaan tehtäväänään perustaa tehtäseen uusi teollisen muotoilun osasto, paineet olivat ankarat. Toisaalta tehtävästä olisi saattanut selviytyä helpostikin, koska tehdas janoi uutuuksia ja astiat kuin astiat kävivät kaupaksi pulaaikana.

Yksinkertainen tie olisi ollut ryhtyä rakentamaan virtaviivaista tulevaisuutta, joka johti

orastavan 1950-luvun miljöön valtavirroille. Niin tehtiin kaikkialla maailmassa.

Arabiassa muodikasta, pehmeätä suuntaa edusti Franckin 1953 markkinoille tulleista astiasarjoista toinen eli B-malli. Se oli hinta BA:n eli killan läpimienolle, joka oli muotoilijan oma valinta.

Kiltaa jääräpäisesti ja vastustuksesta huolimatta ajaessaan Franck valitsi itse asiansa vanhakantaisen lähestymistavan. Hän palasi teollisuuden vanhaan tapulitavaraan, valkoisiin nimettömiin taikinalkuhloihin ja mittakannuihin.

Teollisuuden oma perinne vastasi näkemyksiä puhtaista perusmuodoista, astioiden monikäyttöisyydestä, pinottavuudesta ja uuninkestävyydestä.

Virtaviivaisuuden ajan säveltä Franck kieltäytyi kuuntelemasta - ja sen tähden monikäyttöisestä Killasta tuli vallankumous ja kestävä voitto.

Taideteollisen oppilaitoksen tie kohti nykyistä korkeakoulua alkoi 1960, jolloin Franck kiinnitettiin taiteelliseksi johtajaksi. Koulusta tuli silloin nelivuotinen.

Legendaarinen peruskurssi, josta tuli koulua yhdistävä maineikas "franckilaisuuden" akatemia, ei ollut alkujaan Franckin oma valinta. Hän oli-

si lisännyt vuoden opintojen päätteeksi johdattamaan opiskelijat lujina ja itsenäisinä taiteen ja teollisuuden työelämään.

Franck epäili Bauhaus-oppien suoraa sovellutusta. Hän terotti suomalaisen taideteollisuuden omia juuria, joihin kuuluivat pohjoinen kulttuuritausta ja pienen ammattikunnan avarakatseisuus.

Hän halusi yhdistää miljöön eri osatekijät jo koulutuksesta lähtien. Tällainen yhistävä oppiaine oli koulussa yleinen sommittelu, jota Franck piti "suomalaisen taideteollisuuden salaisena aseena".

Ryhmätyö, jota Franck teollisuudessa kunnioitti, ulottui tuolloin pitkälle taiteisiin ja yhteiskuntaan. Mikään vaivanäkö tai ponnistus ei ollut turha, mikäli se johti oikeaan lopputulokseen. Sen saivat oppilaat työtoverien lailla tuta.

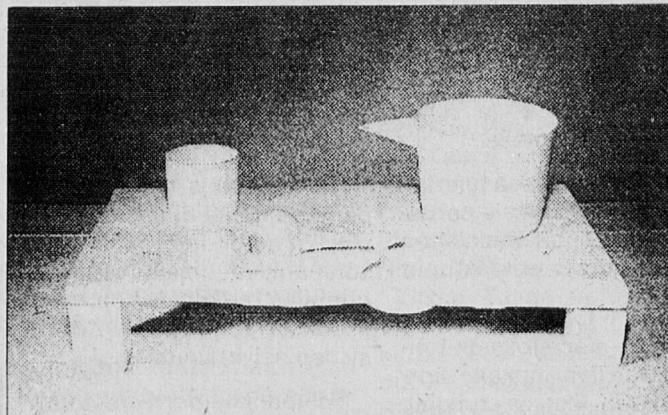
Franck kiinnitti rinnalleen luovan joukon opettajia taideteollisuudesta ja tekniikasta, mutta poimi sinne myös kirjailija Väinö Kirstinän tai ohjaaja Jouko Turkan.

Esine ei ollut muotoilijan työn väistämätön päämäärä vaan luova ratkaisu käsillä olevaan ongelmaan. Franckin kuuluisa esimerkki oli suomalainen kalakukko: kun ateria oli syöty, astiakin oli kadonnut.

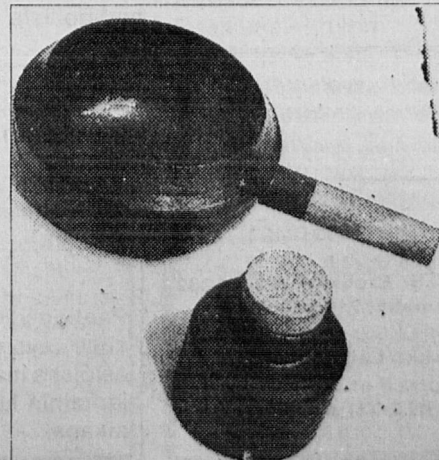
Franckin perintönä ilmestyy tänä syksynä kokoelma hänen luentojaan ja artikkeleitaan vuosikymmenten varrelta. Teoksen julkaisevat Taide-teollinen korkeakoulu ja Valtion painatuskeskus. Sen on toimittanut tiiviissä yhteistyössä pitkäaikainen avustajansa Liisa Räsänen.

Franckille luontaiseen tapaan kirjan sisältöä harkittiin pitkään. Kirjasta tuli testamentti, ja Franck ehti hyväksyä sen taittosuunnitelman ennen lähtöään Kreikanmatkalle, jolta hän ei palannut.

Leena Maunula
(HS)

Esineitä opaalisista.

Kulho, kädensija tammea, ja korkin sulkema teepurkki, 1954. - Arabian kokeellista studio-tuotantoa, jota ei otettu valmistukseen.

Voluntown, Conn.

Tamarack Lodgella juhliittiin

Finnish American Heritage Society kokosi jäseniään ja ystäviään Tamarack Lodgelle Voluntowniin lauantaina, 7. lokakuuta miellyttävään illallistanssiais-tilaisuuteen. Yhteisen cocktail-tunnin jälkeen siirryttiin ruokasalin kauniisti katettuihin pöytiin nauttimaan juhlaillallisesta.

Mark Mäkipuro soitteli kansanmusiikkia illallisvieraiden viihteeksi, ja ilta alkoi näyttävästi seuran toimihenkilöiden saapuessa yht'aikaa julapöytiinsä.

Finnish American Heritage Societyn puheenjohtaja Jack Smiley tervehti kaikkia hauskalla tyylillään ja sai vieraat heti rentoutumaan iloiseen keskusteluun. Hän esitteli kaikki johtokunnan jäsenet sekä illan juhlapuhujan konsuli Helinä Kotkasen New Yorkin pääkonsulin virastosta.

Kansallislaulujen jälkeen Anita Smiley johti ruokarukouksen ja Tamarack Lodgen työt ja pojat tarjoilivat herkullisen kanaillallisen.

Jack Smileyn huumori kosketti juhlaivieraita mukavasti, ja siihen yhtyi jopa Finnairin Pentti Rosenberg, joka oli puolisoineen mukana ensi kertaa. Hän sanoi tuntevansa, että he ovat ystävien joukossa Tamarack Lodgella ja lupasivat tulla toistekin. Arpajaisvoittojen vedossa Pentti Rosenberg

nostti Suomi matkan voittoarvan, jonka sai eestiläinen Jyri Linas Manchesteristä, Mass.

Mirja ja Olavi Kurko lauloivat tunnelmaa iltaan, samoin Hannu Mäkipuro toi laulutekstit Suomesta, josta hän oli juuri palannut Veikko Ahvenaisen suurista juhlista. Hannu oli todella saanut Suomesta laulun voimaa, sillä entistä tarkemmalla herkkyydellä hän tulkitsi mm. Veikko Ahvenaisen laulun "Jäi kaus taakse synnyinmaa", samoin poikansa Markun sävellyksen.

Juhlapaikan omistaja Carl Anderson tervehti illallisvieraista lämpimän sanoin ja toivotti juhlapuhujan konsuli Helinä Kotkasen tervetulleeksi.

Konsuli Kotkasen englanninkielisen puheen aihe oli "Women in Finland", jossa hän kertoi naisen todellisesta asemasta Suomessa.

Iltaa jatkettiin tanssimalla Bert Strömholmin ja Aatos Aution sävelten myötäilemänä, ja hauska päättyi toinen vuotuinen Heritage Societyn ilta Tamarack Lodgella.

Seuran toiminta on mennyt kiitettävällä tavalla eteenpäin, ja monia yhteisiä tapahtumia on taas näköpiirissä. Monia tulevaisuuden vuosia pirteälle seuralle!

Anja Laurila

KURPITSA-AIKA - Lokakuu on tunnetusti kysyttyä kurpitsa-aikaa ja kuvan mainelainen Steve Farnham on vain yksi lukuisista vihanneksia myyvistä farmaareista.

Säteily tappaa tsuktseja

Tsuktien niemimaalla Neuvostoliitossa kuolee suhteellisesti enemmän ihmisiä ruokatorven syöpään kuin missään muualla maailmassa.

Ihmisten odotettavissa oleva keskimääräinen elinikä on vain 45 vuotta.

Neuvostoliitto teki juuri näillä seuduilla ydinkokeita ilmakehässä 1950- ja 1960-luvuilla. Niinpä siellä radioaktiivisen taustasäteilyn taso on edelleen kaksinkertainen Neuvostoliiton keskimäärään nähden.

Alueella käyneen tutkimuskomission jäsen Vladimir Lupandin on selostanut hätkähdyttäviä tuloksia Moskova

News-lehdessä.

Komission selvityksen mukaan Tsuktien niemimaan väestön vastustuskyky on säteilyrasituksen vuoksi heikentynyt niin, että myös tuberkuloosi on erittäin yleistä. Niinkään virusten, bakteerien ja loisten aiheuttamia ruoansulatuskanavan tulehduksia esiintyy poikkeuksellisen runsaasti.

Yli 90 prosenttia väestöstä kärsii jatkuvista keuhkosairauksista. Verenpainetautiä potientien määrä on 20-kertainen vuodesta 1959.

Muitakin kuin kurkkutorven syöpää tavataan tsuktien

keskuudessa moninkertaisesti Neuvostoliiton keskiarvoihin verrattuna.

Tutkimuskomissio kertoo vierailleen kylässä, jossa jokainen aikuinen sairasti syöpää.

Lapsikuolleisuus on peräti 70-100 kuollutta tuhatta syntynyttä kohti.

Tsuktien niemimaalla nautitaan runsaasti poron lihaa. Tutkitut porot todettiin varsin saastuneiksi. Nehän syövät jäkälää, joka rikastaa radioaktiivisia aineita itseensä. Radioaktiivista cesiumia mitattiin poroista satakertaisesti normaaliarvoihin verrattuna.

Kuopion yliopistolla edellytykset solupankin perustamiselle

Maailman suurinta ihmisolupankkia ylläpitävän amerikkalaisen Coriell Instituutin johtaja, tohtori Gerald J. McGarrity vieraili Kuopion yliopistossa esitelmä- ja tutkimusyhteistyömatkalla.

Vierailun yhteydessä tunnusteltiin mahdollisuuksia perustaa Kuopion suomalaisen tautiperimään erikoistunut solupankki.

Kuopion yliopistolla on tohtori McGarrityn mukaan korkeatasoiset tilat ja tutkijat, joten edellytykset solupankin

perustamiselle ovat hyvät.

Suomessa esiintyy kymmeniä perinnöllisiä sairauksia, jotka muualla ovat erittäin harvinaisia tai jopa tuntemattomia.

Näitä tauteja aiheuttavaa perintöainesta ei useimmiten ole varastoituna mihinkään solupankkiin, mikä rajoittaa tuntuvasti tutkijoiden mahdollisuuksia tautien geneettisten syiden selvittämiseen.

Solupankkeihin varastoitujen tautisolujen avulla on mahdollista selvittää taudin

Kuopion yliopisto sijaitsee

syynä oleva perintöaines, keskellä aluetta, jossa tietyt perinnölliset sairaudet ovat yleisempiä kuin muilla alueilla.

Kuopion yliopistossa dosentti Olavi Kajanderin johdolla tehtävä soluviljelmien steriliteettitutkimus sisältää solujen varastoinnin ja käsittelyn erikoisosaamista.

DANIELSON OIL CO.

ATLANTIC Polttoöljyä
Recapping

Commerce Ave.
DANIELSON, CT.

THE FINLANDIA FOUNDATION
Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of
the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

**Suomen
Pääkonsulinvirasto**

Finland House
540 Madison Avenue
New York, N.Y. 10022
Puh. (212)832-6550

Pääkonsulivirasto on yleisölle avoinna passiymsä asioissa maanantaista perjantaihin klo 10-1 välisenä aikana.

Sanomalehti
aina ajan tasalla

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 718-438-9426

Veikko Laiho, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA

Halloween Dance

at **Aura Hall**

Voluntown, Connecticut

Saturday, October 28, 1989

8 pm

Prizes for best costumes!

Music by Anderson Brothers

Refreshments

Enjoy the fun!

Tickets \$5.00

The Robert H.

Auchmoody Funeral Homes

Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn.
Tel. 774-3284

Central Village
Tel. 564-2147

EDW. C. HALVORSEN, INC.

FUNERAL DIRECTORS

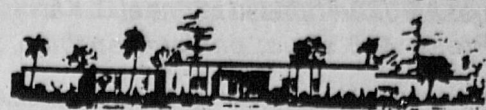
5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220

In continuous service to the community since 1849

Floridan kuulumisia

CAPE CANAVERAL, Florida. - Plutoniumkäyttöistä Galileo-tutkainta vastustavat mielenosoittajat marssivat maanantaina Kennedy Space Centerin hallintorakennukseen uhaten yrittävänsä estää Galileon tiistaiksi suunnitellun laukaisun. Protestoijat pelkäävät laukaisuvaiheen onnettomuutta, joka saattaisi altistaa tuhansia floridalaisia radioaktiiviselle säteilylle. NASA ilmoitti, että jo useita kertoja lykättyyn laukaisuun kohdistuvat häirintäyritykset pyritäisiin estämään kaikin mahdollisin keinoin.

Finnish-American Rest Home, Inc.
1800 SOUTH DRIVE, LAKE WORTH, FLORIDA 33461-6199

Lokak. 12, 1989

Lion-klubi teki syksyn vierailun kotiimme viime lauantaina 9 päivä. Tämä traditioksi tullut tapahtuma toi taas kaivatua vaihtelua asukkaille. Sydämellinen kiitos teille käynnistänne sekä tuomisistanne upeasta vieraskirjasta ja karamellipakkauksista asukkaille.

Lepokodin puolella asukkaiden elämä menee tuttua latuaan, kiireettömästi ja levollisesti. Maija Lipposen sanoittaman laulun sanoin: "Syödään maataan ja kylvetään, välillä taas kahvit juodaan". Toki me täällä myös voimistellaan, lenkkeillään, käydään ostosmatkoilla, lääkärisissä jne. Näin mieliala pysyy virkeänä osallistumalla. Tälläkin viikolla on ollut musiikkia, laulua, harjoituksia jos jonkinlaisia.

Lämpimät kiitoksemme viikottaisille avustajillemme, sekä elokuvista Aarne Roihalle

ja hartaushetkestä Pertti Purhoselle, mutta ennen muuta auttaville käsille taas keskiviikko-aamusta.

Huom! Tule iloiseen joukkoomme työhön meidän keittiöön. Siellä on viikonloppuna apu tarpeen. Sinä pystyvä keittäjä ota pikaisesti yhteys Kirsti Siiraan - neuvotellaan!

Kiitokset Eva Markukselle ihanasta poppana-liinasta, samoin kiitos Laura Piroselle polvipeitteistä ja Alma Johansonille käsinkudotuista villasukista.

Syksyn ensimmäiset myyjäiset oli Annan-Majassa lauantai-aamuna. Kiitos Lepokodin ystäville ja kiitos kotimme suurelle kannattajajoukolle.

Lepokodin jäsenkokous on Annan-Majassa lauantaina 28 p., klo 1 ip. alkaen kahvitarjoilulla ja kokous klo 2.

Lepokotiterveisin
Elina Kuronen

Tropiikin Portilta

Suurella maalla
suuria asioita

Amerikan suurella kansalla on tänä vuonna valtavia asioita ajateltavana. Hirvuinen pyörremyrsky hävitti saaristomme ja lopuksi nousi mannermaalle annettuaan uhkuksia hävittää meidän Floridan niememme, jota myöskin Paratiisiksi leimataan.

Meille onneksi ilmojen pyörä kääntyikin merellä pohjoiseen ja kiipesi maalle Carolinaa hävittämään.

Se tapahtui juuri kun oltiin torjumassa huumorittain julistamaa "all-out" sotaa Yhdysvaltojen ynnä heidän omaa Columbian hallitustaan vastaan.

Ja lisäksi meidän täytyy ajatella, mitä tehdä Japanille nyt kun se "kaappasi" meiltä Hollywoodin.

Washingtonista kuuluu, että setä Sampalla on viisi yllätystä Japanille. Niistä kai saa-

daan aikanaan tietoja, kun nähdään mitä Japani aikoo Hollywoodillaan tehdä.

**Kommunismi alkaa
todella luhistua**

Kiina, Puola ja Neuvostoliitonkin alkavat näyttää, että kommunismi voi luhistua.

Kiinassa vallanpitäjät kokensivat sotilaansa ampuamaan omia kansalaisiaan, jotka olivat sivistynyttä ja koulujakäynyttä väkeä. Puolassa oli jo väsyttynyt kommunismin ja se pakotettiin astumaan alas valtaistuimeltaan. Venäjälläkin pidetään jo puheita demokratian (kansanvallan) puolesta.

Monissa muissa maissa, joissa kommunismia on yritetty levittää, alkaa kuulua vastustavia ääniä. Vastataan sävällä rohkaisua siitä, että Moskovassa valtiontaloutta johtaa uudenaikainen poliitikko, joka antaa vastustajienkin puhua.

**Ennustajat eivät
tahtoisi odottaa**

David R. Gergen, U.S. News World Report -magasiinin toimittaja, kirjoittaa lehensä toimitussivulla "Communism's Final Days" -editorialin, jossa hän ennustaa kommunismin saapuneen viimeisille päivilleen.

Kun tuollaista viisautta jaetaan kaikkeen maailmaan, niin se panee ajattelemaan, että johonkin todellakin on päästy politiikassa ratkaisevaan vaiheeseen?

Kirjoittajan mielestä Liberty (Vapaus) on saanut uusia seuraajia kaikkialla yli maailman.

Yllätyksiä riittää

Kauppamatkustaja sanoi matkakumppanilleen: "Vaimoni ei tiedä, että tulenkin jo tänään kotiin... Olen päättänyt yllättää hänet." "Kenen kanssa?"

Reino W. Suojanen

Helen Suzman palkittiin

rikkalaisille tarkoitetun, Helen Suzmanille nimetyn stipendiorahaston.

Englannin kuningatar Elisabet on myöntänyt korkean kunniamerkin, Brittiläisen imperiumin kunniamomentajan arvon, rotuerottelun väsymättömänä vastustajana tunnetulle valkoiselle eteläafrikkalaiselle, entiselle kansanedustajalle Helen Suzmanille.

Tapaus on historiallinen, sillä tätä kunniamerkkiä ei tavallisesti myönnetä ulkomalaiselle, totesi Englannin ulkoministeriön edustaja. Etelä-Afrikka ei kuulu edes Brittiläiseen imperiumin seuraajaan, Brittiläiseen kansainyhteisöön.

Kuningatar Elisabet halusi taten antaa tunnustuksen Helen Suzmanin arvokkaalle työlle Englannin ja Etelä-Afrikan suhteiden edistämiseksi taistelussa rotuerottelua vastaan, sanoi edustaja.

Englanti kunnioittaa Helen Suzmanin työtä myös perustamalla mustille eteläaf-

Suomessa tiedustellaan

Sikke Tiina (Sigrít Kristina) Turunen, synt. 9. joulukuuta 1873 Juuassa, muuttanut Kanadaan vuoden 1899 tienoilla. Avioitunut Kanadassa **Kaura** nimisen miehen kanssa. Avioliitosta ainakin kaksi lasta. Viimeisin tiedossa oleva osoite Kanadassa: RR N:o 1, Toronto, Ontario.

Sikke Tiinan veli **Aatami Turunen**, syntynyt 2. marraskuuta 1882 Juuassa, muuttanut Amerikkaan 2.11. 1912. Sisarukset olleet mahdollisesti yhteydessä toisiinsa.

Edellämäinittujen henkilöiden jälkeläisiä tai henkilöitä, jotka heistä jotain tietävät, pyydetään ystävällisesti ottamaan yhteys Suomi-Seuraan osoitteella: PL 213, 00171 Helsinki, Finland.

knollwood groves

Hedelmäpakkauksia - Kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettäessä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjavara-kauppa, jossa yli 1000 valikoimaa

Avoimna maanantaista lauantaihin, klo 9 ap. - 5:30 ip.

8053 Lawrence Road

Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä

Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

American Finnish Tourist Club

301 Central Blvd.

Lantana, Fla.

Joka sunnuntai ohjelmalta tai konsertti ja tanssia lopuksi
Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestämänä.
Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seura! Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten.
Ravintola avoinna ohjelma- ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia voileipiä riisipuuroa hedelmäkeiton kera ym.

Tervetuloa Turistiklubille!

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

Kirja-arvostelu

Sampo: The Magic Mill
toimittajat Aili Järvenpää ja Michael G. Karni; New Rivers Press, 406 sivua; pehmeäkantinen, \$11.95.

Aili Järvenpää ja Michael G. Karnin toimittama *Sampo The Magic Mill* luotaa 400 sivulaan suomalaisuuden ole-musta novellien, muistelmien ja runojen avulla.

Many Minnesotas-projektin etnistien antologioiden sarjassa julkaistu tyylikäs teos kokoa ensimmäistä kertaa yksiin kansiin amerikan-suomalaisia kirjailijoita.

Sampo The Magic Mill antaa käsityksen suomalaisuudesta eilen ja nyt elävämmin kuin yksikään historiankirja.

Juhani Ahon mestarisaunoja Sasu Punasesta Inkeri Väänänen-Jensenin siirtolaismuistelmiin ja Paula Ivaska Robbinsin osuvaan kuvaukseen nykypäivän Suomesta, kirjoitukset kristallisoivat ne piirteet, jotka erottavat suomalaisen muista kansallisuuksista.

Sammon ansioita suomalais-amerikkalaisena kirjallisuusantologian lisää kirjan loppuun koottu esittelyjo-kaisesta mukaan otetusta kirjoittajasta.

Teoksen alku esittelee suomalaisen kirjallisuuden alkuvaiheita ja elämää vuosikymmenien takaisessa Suomessa.

Osa Ilmari Kiannon, Juhani Ahon, Eeva Joenpellon ja muiden suomalaiskirjailijoiden teksteistä tulee nyt, amerikansuomalaisten kääntäminä, ensimmäisen kerran englanninkielisten lukijoiden ulottuville.

"Suomalaisten parissa olin ylpeä suomalaisuudestani," kirjoittaa Inkeri Väänänen-Jensen. "Kuitenkin häpesin suomalaisuuttani ollessani amerikkalaisten keskuudessa.

Sopeutuminen amerikkalaiseen kulttuuriin ei sujunut kirkkomaan. Amerikkalaistumisen paine kasvoi joskus tukahduttavaksi, aikuiset yhtä hyvin kuin lapsetkin häpesivät

suomalaisia nimiään.

Katkelmat Helmi Mavisin muistelmista Lauri Lembergin romaanista Saint Croix Avenue ja Ernest Heikkasen "In the New World" kuvaavat aidosti ja kaunistelematta ensimmäisten suomalaissiirtolaisten elämää uudella mantereella.

Nykypäivän amerikansuomalaiset etsivät omaa identiteettiään suomalaisten sukulaistensa kautta. Glen Kartinin kiinnostus herää isoäidin muotokuvasta, Lauri Andersson puolestaan sukeltaa menneisyyteen isänsä valokuvalla.

Ylpeys suomalaisista juurista kuultaa läpi kokoelman amerikan-suomalaisten kirjoittajien teksteistä. Kiinnostusta esi-isien elämään riittää myös lukijoilla: Sampo on ehtinyt jo toiseen painokseensa.

Sammon luominen ja siitä taistelemisen muodostavat keskeisen osan Kalevalasta. Kalevalassa Sampo tuottaa omistajalleen rikkauksia ja onnea, suomalaisille Sampo symboloi sitä luovuttavaa mielikuvitusta, jotka ovat synnyttäneet suomalaisen identiteetin ja kulttuurin.

Sampo the Magic Mill ilmentää suomalaista luovuutta sen amerikansuomalaisessa muodossa. Samalla se ankuroi uudet sukupolvet pitkään ja omalaatuisen suomalaisen perinteeseen.

Sampo The Magic Mill, A Collection of Finnish American Writing on saatavissa RAIVAAJASTA.

Kirjan voi tilata lähettämällä shekin osoitteella RAIVAAJA, P.O.Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600. Teos maksaa \$11.95 plus postikulut \$2.00. (Massachusettsin asukkailla lisäksi myyntivero \$0.60.)

Aune Saaren Muistolle

Monet muistot on minulla sinusta
rakas Aune.
Minä muistan kun pikku tyttönä olin
siellä
Ja sinä koetit minua opettaa puimaan
viljaa.
En enään muista mikä sen vehkeen
nimi oli
Siin' oli pitkä varsi josta kiinni pidin
Ja päässä sen oli pieni puikkula
kourulla kiinni.
Mutta se pää ei koukus' pysynyt
vaan seinään lensi.
Ja kun kuuma päivän helle loppuun
iltaan tuli,
Niin hirveä kiire sit' saanaa oli.
Koko ruppi kutisi että hirveä hätä
tuli, kun
kaikki ruviksen neulat niskaan tarttunut oli.
Ja kun sitä solmua oli niin vaikea
oppi!
"Voi, rakas Kirsti," mulle sanoit.
"Pänsä se lanka noin kahden sormen
kans' yhteen ja jätä
pääs' sit' näkyyn."
"Sitten noin se lanka pitää kääntää sormen
ympäri ja solmua yhteen."

Voi, voi, kyllä kauan se otti ennen-
kuin päähän se tarttui.

Entäs sitten kun mua opetit sirpillä
viljaa leikkaan
Sehän se sitten hirmutyö oli
kun peukalo mennä tahtoi.
Veri siitä vuoti ja se harkakka
nauroi
"Ekkö sinä tuotakaan opi," varmaan
sanoi
Suuri tompelo peukaloon tehtiin
ja koetapas' sitten sirpillä
leikkaan!

Ja muistan kun yksi kuuma
heinäkuun päivä
minä harakan lapsen talohon
toin.

Voi kauhia kun täit minun tukkaan
tarttui.

Ja tiheällä kammalla min päätä
sitten ravattiin että
nahka lähti.

Kyllä oli viimeinen kerta kun harakan
pojan mä kiinni otin.

Sitten vielä minut kirnuamaan voita
opetit, sehän se
työ kans' oli.
Pallilla istuin ja kirjua väänsin
että kerma seinään
lensi.
Taas opetit minua että pitää vähän
tavallisesti sitä
kirnua kääntää.
Mutta kun niin kiire on ulos
leikkiin mennä
Pianhan sen voin valmiiks'
pitäs' saada.
Hauskempi kyl' ulkona olis.

Siin on vaan joku muisto minun
kun työhön mua opetit
Kyl' muistan myös kun Aunen
kauniit kukat kesäpihalla
kasvoi.
Ja kuinka kirkon jälkeen Raamattua
me kaikin luettiin.
Pyhä päivä Herralle kuuluu
silloin ei työtä saa tehdä
minua varoitit.

Rakas Aune en enään kerennyt
luokses tulla
Kun Jumalan kutsu tuli.
Kun Suomeen tulen niin haudalles
tulen.

Yksin istun ja muistan monta
mennytää aikaa jotka
lapsena siel' tädin ja
sedän ja sinun kans' vietin.
Ja äitikin viel' eli.
Kuulepas, Aune, jos äitini näet
siel' uudessa kodis'
Halaa äitiä minun ja äidille sano
Kirsti täällä aina äitiä kaipaa
Nyt elämän huolet pois on mennyt
ja kodissa uudessa olet johon
ikävä sun oli.

Kaipauksella jään sinua muistaan,
serkkus' Kirsti Yhdysvalloissa.

Kirsti Eskola Eckert, Fitchburg, MA, sai
inspiraation ylläolevaan runoon kultu-
aan serkkunsa kuolemasta.

Yli tuhat dopingkärä viime vuonna

Ben Johnson oli vain jäävuoren huippu. Olympiavuonna 1988 Kansainvälisen olympiakomitean KOK:n hyväksymissä laboratorioissa tutkittiin 47,069 virtsanäytettä, joista 2.5 prosenttia osoitautui positiivisiksi. Kärähtäneitä urheilijoita oli kaikkiaan 1,153, ilmoitettiin KOK:n yleiskokouksessa San Juanissa.

Testien valossa dopingin käyttö näyttää lisääntyneen. Vuonna 1986 psotiivisia näytteitä oli 1.89 prosenttia (623 tapausta 32,982:sta), vuonna 1987 vastaavat luvut olivat 2.25 prosenttia (854 tapausta 37,882:sta).

Anabolisia steroideja paljastui viime vuonna eniten, 791 tapausta. "Suosituimmat" hormonivalmisteet olivat Nandrolone (304 tapausta) ja testosteroneni (155). Ben Johnsonin lisäksi Stanazoloin käy-

töstä kärähti 88 urheilijaa. Stimulanteista käytetyin oli efedriini, 420 tapausta.

KOK julkisti samassa yhteydessä myös laboratoriot, jotka täyttävät järjestön vaatimukset. 19 laboratorion listalla on myös Yhtyneet Laboratoriot Helsingissä. Calgary menetti KOK:n hyväksymän dopinglaboratorion oikeutensa.

Kahvinviejen tulot pudonneet rajusti

Maailman kahvintuottajien tulot ovat vähentyneet puolella sen jälkeen, kun vientikiintiöt poistettiin heinäkuussa. Asiasta kertoi äskettäin Kansainvälisen kahvijärjestön (ICO) kokouksessa Kolumbian edustaja Jorge Cardenas. Hän puhui ICO:n kaksiviikkoisen kokouksen avajaisissa

Lontoossa. Kokouksessa yritetään sopia uudestaan kiintiösopimuksesta, joka romuttui järjestön 74 tuottaja- ja kuluttajamaan epäonnistuttua uuden markkinoiden jaon hyväksymisessä.

Cardenas totesi kahvin tukkuhinnan laskeneen arviolta 30 prosenttia vähittäishinnan laskiessa vaivaiset 15 prosenttia.

Yhdysvallat painosti heinäkuussa antamaan Väli-Amerikan tuottajamaille suuremmat kiintiöt. Kolumbia, Brasilia ja muut tuottajat kieltäytyivät, mikä johti hintojen laskuun.

Talusasiantuntijat suhtautuvat epäillen mahdollisuuteen solmia uusi kiintiösopimus tämänkertaisessa kokouksessa.

Asiantuntijat ovat kiinnittäneet huomiota Kolumbian kahvitulojen laskuun samaan aikaan, kun maan hallitus taistelee yhdessä Yhdysvaltojen kanssa Kolumbian huumekartellien nujertamiseksi.

Rasvakala auttaa

Sydänkohtauksen saaneet miehet elävät kauemmin, jos he syövät pari kertaa viikossa rasvaista kalaa kuten silliä tai makrillia, kirjoittaa arvostettu lontoolainen lääketieteen julkaisu *Lancet*.

Englantilaistutkijoiden mukaan kalaruokavalion noudattajien keskuudessa kuolleisuus väheni kolmanneksella. Heidän tutkimukseensa osallistui 2,000 sydänkohtauksen kärsinyttä miestä.

Rasvaisen kalan syömisen ansiosta verisuoniin ei tutkijoiden mukaan muodostu tukkeumia yhtä nopeasti kuin tavallaisesta ravinnosta nauttivilla.

Tutkimuksen kohteena olivat vain sydänpotilaat, mutta voidaan olettaa, että rasvainen kala suojaaisi muitakin sydänkohtauksilta.

Perinteisesti paljon kalaa syöville kansoilla, kuten eski-

moilla ja japanilaisilla, on huomattavasti vähemmän sydänkohtauksia kuin muilla kansoilla.

Rotuerottelu konferenssi Pariisiin

Ranskalainen ihmisoikeusjärjestö on kutsunut Etelä-Afrikan hallituksen edustajia sekä mustia ja valkoisia oppositiojohtajia Pariisiin neuvottelamaan rotuerottelujärjestelmän muuttamisesta, kertoi eteläafrikkalainen sanomalehti *Business Day* äskettäin.

Lehden kertoman mukaan viisipäiväinen kokous alkaa 20. marraskuuta, ja Ranskan hallitus rahoittaa sen kokonaisuudessaan.

Ranskan Pretorian-suurlähetystö sanoi kuitenkin, että kokous on Ranskan presidentin puolison Danielle Mitterrandin johtaman ihmisoikeusjärjestön France Liberte Foundationin yksityinen aloite.

Kuolleita

Armas Laine

FITCHBURG, MA - Armas O. Laine, 78, 18 Oakwood Ave., kuoli lokak. 10, 1989 kotonaan.

Hän oli syntynyt Fitchburgissa Matti ja Alina (Salo) Laineen poikana ja asui kaupungissa koko ikänsä.

Vuonna 1972 hän jäi eläkkeelle entisestä Simonds Saw and Steel Co.:sta. Menneenä heinäkuuna edesmennyt ja

hänen vaimonsa Helmi (Johnson) Laine juhlivat 57-vuotishääpäiväänsä.

Vaimon lisäksi kaipaamaan jäi poika Raymond A. Laine, Townsend; sisko Ennie Krudener, Williamstown; kolme lastenlasta ja yksi lastenlapsen lapsi.

Sawyer-Miller hautaus-toimisto, 129 Elm St., huolehti hautauksesta.

Hautaaminen tapahtui West hautausmaahan Ashbyssä.

Hannes Kolehmainen saavutuksia juhlistetaan satavuotismerkiksi

Joulukuussa tulee kulu-neeksi sata vuotta maailman-kuulun suomalaisen kestä-vyysjuoksijan Hannes Koleh-maisen syntymästä. Tämän johdosta Suomen posti- ja te-lehallitus on julkaissut 1.90 markan maksuarvoisen eri-koispostimerkin.

Suomen Pankin setelipai-non taiteilijan Paavo Huovi-sen piirtämässä postimerkis-sä on kuvattu Hannes Koleh-

maisen maaliintulo vuoden 1912 Tukholman olympialais-ten 5,000 metrin maailmanen-nätyysjuoksussa. Merkki on piirretty kisoista otetun lehti-valokuvan perusteella. Mer-kin painos on neljä miljoonaa kappaletta.

Suomen Urheiluliitto esit-teli avajaispäivänä Pos-timerkkikeskuksen myymäläs-sä Hannes Kolehmainen saa-

vutuksia kuvin ja filmein sekä kertoi kestävyysjuoksusta tä-nä päivänä. Yleisön tavat-tavissa olivat entiset suoma-laiset huippujuoksijamme Las-se Viren, Pekka Vasala ja Juha Väättäinen. Myymälässä on esillä myös Hannes Koleh-maisesta kertova postikortti-kokoelma.

Kuopiossa paikallinen pos-timerkkikerho on valmistanut tapahtuman johdosta pos-tikortin, jonka aiheena on Han-nes Kolehmainen juoksu vu-onna 1914 Kuopion Väinöläniemen kentällä. Korttia on saatavana kaikista Kuopion postitoimipaikoista.

Tähän mennessä Suomes-sa on julkaistu viitisenkym-mentä urheiluaiheista posti-merkkiä, joista kuitenkin vain kymmenessä esiintyy tunnis-tettavissa oleva urheilija. Ju-oksijoista Hannes Kolehmai-sen lisäksi postimerkille on päässyt Paavo Nurmi vuosina 1945 ja 1973.

SYKSYN TULLEN

Kukka, jonka nuput syksyyn aukee ei kestä, kylmään raukkee se kesken loistoaan. Vaan ken jo kesän kukki, kypsyvää on saanut kantaa työnsä hedelmää ja tyynin mielin taipuu tuulen alla

Kypsytyen ken ehti päivän alla, ei pelkää, vaikka halla käy luokse viimeineen. Niin pieni hiukka kypsää elämää on kallis, niinkuin täysi tähkää. kun viikate on valmis korjaajalla!

Aini Tossavainen

Itu ja tarjolla 1/1/1

"Suloinen on valo, ja silmille tekee hyvää nähdä aurinkoa". (Saar. 11:7)

Pohjoiset maat osaavat antaa arvoa auringon valolle. Pi-meinä talvikuukausina kesää ja aurinkoa odotetaan har-taasti. Kun syyskesä alkaa ly-hentämään päiviänsä, nousee sydämeen haikeus; valoisat päivät tekevät lähtöään. Syk-sy ja ihminen kulkeutuu mu-kana.

"Suloinen on valo, ..." Valo on tärkeä osa elämästämme. Emme tule toimeen ilman va-loa. Tavalla tai toisella koko elämäme on sidottu valoon. Luomakunnan elämä on au-ringonvalosta riippuvainen. Jos tämä valo sammuu, elämä loppuu.

Albert Einstein, maailman-kuulu fyysikko ja matemaatikko -erikoisesti tunnettu niin-sanotun "suhteellisuusteorian" (theory of relativity) kehittäjänä ja atomitutkimuksien

uranuurtajana on todennut, että valo on muuttumaton (constant). Vaikka kaikki muu ympärillämme muuttuu, valo pysyy samana.

Jumala loi valkeuden - va-lon. kun Jumala sanoi, "Tul-koon valkeus, niin valkeus tuli. ..." Albert Einstein, fyysillisen valon tutkija, uskoi Jumalaan. Ennen kuolemaansa (v. 1955) hän sanoi näin: "Minun uskoni lepää nöyrässä Jumalan pal-vomisessa, (Jumalan) joka on ilmoittanut itsensä aineen pie-nen pienimmissä yksityis-kohdissa. Minun syvä, sisäi-nen varmuus Jumalan ole-massaoloon, (Jumalan) joka on ilmoittanut itsensä kaikki-alla maailmankaikkeudessa, on minun elämäni ja uskoni perusta."

Jeesuksesta tämä kuuluisa tiedemies sanoi näin: "On

totta, että minä olen juutalai-nen, mutta Jeesuksen Nasa-rettilaisen säihkyvä kuva on jättänyt ylivoimaisen vaikutuk-sen minuun... Maailmassa on yksi ainoa paikka, jossa me emme näe mitään pimeyttä, ja se paikka on Jeesuksen Kris-tuksen persoonassa. Hänessä Jumala on ilmaissut itsensä kaikkein selvimmin. Minä pal-voen kunnioitan häntä."

Ihana todistus Jeesuksen kirkkaudesta! Jeesus sanoi itsestään, "Minä olen maail-man valkeus; joka minua se-u-raa, se ei pimeydessä vaella, vaan hänellä on oleva elä-män valkeus". (Joh. 8:12) Jee-suksesta ennustettiin Valkeu-tena jo vanhassa testamentis-sa (Jesaja 9:10) "Kansa joka pimeydessä vaelttaa, näkee suuren valkeuden; jotka asu-vat kuoleman varjon maassa, niille loistaa valkeus."

Jeesus ilmestyi Jumalan Elämänä hengellisesti kuol-leeseen, pimeään maailmaan. Elämän valkeus on Jeesuk-sessa. Vasta Jeesuksessa saamme oikean näkökyvyn hengellisillä alueilla. Vain Jeesuksessa on syntienan-teeksiantamus. Tämä totuus kuuluu Jumalan suunnitel-maan. (2 Kor. 15:19) "Sillä Jumala oli Kristuksessa ja so-vitti maailman itsensä kanssa, eikä lukuut heille heidän rik-komuksiaan..."

Jeesus oli vanhan testa-mentin valo... Jeesus on uuden testamentin valo... Jee-sus on tulevan maailman valo.

(Ilm. 21:23) "Eikä kaupunki tarvitse valokseen aurinkoa eikä kuuta; sillä Jumalan kirk-kaus valaisee sen, ja sen lampu on Karitsa."

Ystävä, koetko elämässäsi jollakin tavoin pimeyttä? Kai-paat valoa... valoa, joka ohjaa elämääsi. Olet itse yrittänyt etsiä totuutta elämäsi, sisäis-tä valoa. Olet ehkä jatkuvasti kääntynyt ihmisten puoleen, ajatellen, että jollakin on si-nullekin vastaus. Odotat suu-ria ihmisiltä. Odotat, että kun ihminen kylliksi kehittyi, kyllä totuuskin ilmenee, valo tulee.

Ystävä, valo on jo tullut Jee-suksessa Kristuksessa. Ju-mala on jo ilmoittanut itsensä ja suunnitelmansa Jeesukses-sa Kristuksessa. Jumalan suunnitelma tulee toteutu-maan, uskotko sinä sen tai et.. Jumala tekee mitä hän sa-noo. Valo on tarjolla sinulle - nyt - Jeesuksessa Kristukses-sa. Muista, hän itse sanoi, "Minä olen maailman valkeus, joka minua seuraa, se ei pi-meydessä vaella, vaan hänel-lä on oleva elämän valkeus."

Ystävä, lähde liikkeelle Jee-susta kohden. Älä anna oman tai toisten järkipäisen ajat-telutyöni sitoa sinua pimey-teen. Luovuta koko elämäsi Jeesukselle - sellaisenaan! Et menetä muuta kuin synty-taakkasi. Jeesuksessa elä-määsi tulee sellainen valo, jo-ka kestää ikuisuuteen saakka. Jos tahdot olla viisas elämä-säsi, usko Jeesukseen. Hän on tie, totuus ja elämä (Joh. 14:6) Jeesuksessa sinullakin on VALOISA TULEVAISUUS.

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

Smith Funeral Home, Inc.

Elden E. Bjurling
Steven A. Palmer
Directors
69 Vernon St., Gardner, MA
Tel.: 632-0377

May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja
ympäristölle
85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

KESKUSTASSA SIJAITSEVA

FRANK H.
MILES
COMPANY

1158 Main St., Holden, MA
Hautatoimituksia
vuodesta 1896.

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST., FITCHBURG, MA TEL. 342-3635

Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS
Services Within Your Means
Local or Distant

Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns.
Ground Level Entrance

AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING
IN COMPLIANCE WITH FTC

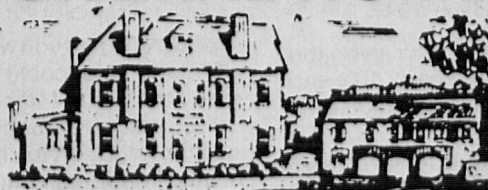
NORDGREN

HAUTAUSTOIMISTO

300 Lincoln Street, Worcester, Mass.
Puhelin 852-2161

ARTHUR R. NORGREN

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG

Howard J. Miller, Director

Phone All Branches 345-6778

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

The Finnish-American

RAIVAAJA

Toivo Wainonen's 80th celebrated

FITCHBURG, MASS - Toivo Wainonen, a past president of the United Co-operative Farmers and the Finnish American Club of Saima, was the guest of honor at a celebration of his 80th birthday on Oct. 1.

Then event was organized by his daughters Sandra Hunt and Sally Newman.

As friends and relatives arrived and greeted Wainonen, a display of photographs proved to be of interest.

There were photos of a young Toivo with his parents and sisters; of courting days with Aili Pera; of wife Aili and young daughters Sandra and Sally.

There were two rare photos of the original "Hayshakers" band taken at Saima Park in 1929. It surprised more than a few to see Toivo toting a saxophone.

There were also photos of Toivo as an actor on the Saima stage; of Toi and Aili, U. John & Laila Pera and others at a New Year's Eve party at Saima Hall; an aerial view of the Wainonen farm on Bean Porridge Hill Road in Westminster; Toivo astride a

venerable Ford 9N tractor with cutter-bar mower attached.

And photos documenting the continuing family saga... the marriage of his daughters, the arrival and growth of grandchildren, Toivo's marriage to Bertha, and numerous family gatherings.

With the old photos at hand the observation was made a number of times that although his hair has gotten lighter in color, Toivo Wainonen hasn't changed much in appearance through the years. He had reached the 80 mark with vigor and vitality.

Tarmo Hannula, secretary of the Finnish American Club of Saima, opened the celebration with a tribute to Wainonen. His remarks accompany this article.

Daughters Sandra and Sally read a humorous poem they had written for their father. In the fashion they remember from a festival recitationist of their youth, they wrote the poem on a long roll of paper which they unfurled with a flourish.

Toivo Wainonen

Fabian Raatikainen, a former FACS president and fellow actor on the Saima stage, presented an a cappella rendition of "Kaunis kesäilta".

Toivo Wainonen then took the floor, thanking all who had come. He introduced his family.

First there was daughter Sandra and her husband Bruce Hunt of Gardner. Sandra is a nurse employed at Henry Heywood Hospital in Gardner and Bruce is employed at Massachusetts Electric in Leominster.

The Hunts continue the family agricultural tradition as they

raise sheep which they exhibit at fairs in New England.

The Hunts have two children, Peter and Paula. Peter is a masters degree candidate at Cornell University. Paula is a respiratory therapist at Maine Medical in Portland.

Also present were Peter's girlfriend Diane Reed, a social worker in Boston, and Paula's husband Jimmy Landry who is employed at Sprague Electric Co.

Daughter Sally Newman is a registered nurse, certified as a diabetic educator, and is also employed at Henry Heywood. Her husband Ronald Newman is a self-employed claim adjuster.

The Newmans have two sons, David, a junior at Worcester Polytechnic Institute majoring in bio-technology, and Danny, a sophomore at WPI majoring in mechanical engineering.

Unfortunately Toivo's wife Bertha was unable to attend the party. She had just returned home from a stay in the hospital and was not strong enough yet to go out.

(As a update on Bertha's health, as this story goes to press, she has returned to Burbank Hospital.)

With the introductions over, the two daughters escorted their father to be the first one to partake of the tables laden with food.

Turn to **WAINONEN** page 10

Remarks by Tarmo Hannula

I guess everyone here knows why we are here.

Just in case you missed the reason: we are here to observe the 80th birthday of a person who is very special to us, Toivo Wainonen.

Now I am going to ask you to forgive me if I slip up on this, which I do at home. Sometimes it comes out Waino Wainonen, and other times Toivo Wainonen... I know which one is correct, but a slip of the tongue does happen.

Now Toivo could not become president of the U.S. because he was not eligible as he was born in Finland, so that road was not open to him.

Toivo was born in Kuusankoski, Finland, September 20, 1909, and came with his parents to the U.S. in 1912. He attended school in Fitchburg until he was 10.

In 1919 the family moved to the country, and Toivo's schooling then was in a one room schoolhouse on Bean Porridge Hill Road. The name of the road is already an education in itself.

From my informers I found out that Toivo was a "big kid" and sat in one of the chairs in the back, he took care of the fire in the stove that heated the room, and took care of many other chores needed in the school.

When Toy reached 14, by

choice or necessity he quit school and devoted his time helping on the family farm.

At 16 Toy had a license to drive. In those days it was a Model "T" with the so-called planetary transmission. Those of you who drove in those days can well remember the exercise there was in driving. Having the license, Toivo got the job of "peddling" the farm's output of milk, seven days a week. I wonder if he ever thought that school would have been a wiser course.

We find that Toivo was also a musician. He taught himself to play the saxophone. With three Wiita boys, Waino Koski, and George Pera, they formed the "Hayshakers" orchestra. They practiced at Pera's farm on Sheldon Road. Here Toivo became acquainted with Aili Pera. They were married in July 1934. After four years on the farm, the couple moved to Fitchburg. Toivo went to work for the United Co-operative Society, then a short stint at the Norton Company.

During this time, Toivo and Aili had a family, Sandra born in 1940, and Sally in 1945.

Toivo and Aili took over the family farm in the early 40's and it was a full time operation until Toivo sold it in 1971.

Toivo was a long time member of the board of directors of the United Co-operative Farmers, and served as president for

two years.

He took part in plays at Saima Hall. He remembers taking part in *Desert Song* and *Valo syttyy ja sammuu*.

Toivo was active in the Fitchburg Farmers Local, Massachusetts Farm Bureau, Finnish American Club of Saima, serving as the club's president for two years. Toivo sang in the Saima and the Turner combined choruses.

I have been a member of the Finnish American Club of Saima for 22 years and have noticed that Toivo was then and continues to be an active participant in the affairs of the club.

Aili passed away in 1968. In 1969 Toivo married Bertha. They will be celebrating their 20th anniversary on October 6th.

Toivo retired to 240 Bean Porridge Hill Road in Westminster.

He did work part time at the Brookside Farm until the fire there this past June.

Toivo is a quiet, unassuming man, enjoys a simple life, his dog "Blackie", his garden, likes to go to sauna and seldom misses a Hi-Lites dance at the club.

Toivo: I am glad you were born in Finland and could not become president of this country. If you had, I probably would never have gotten to know you. I'm glad I had that chance.

Many happy returns of the day.

Sally Newman, left, and Sandra Hunt read a poem they wrote about their father.

Wall Street Journal looks at Finnish economy

A report in the October 2 issue of the *Wall Street Journal* tells of trouble in Finland's economy.

"An exodus of investors alarmed by Finland's rapidly deteriorating economy sent share prices plummeting on the Helsinki Stock Exchange last week," writes Stephen D. Moore, a staff reporter of the *Journal*.

Moore then quotes Thomas Procepe, head of research at Helsinki-based ABB Aros Securities: "It's terrible. Big institutional investors aren't buying and foreigners already have got out of Finland."

"And," continues Moore, "gloomy market analysts don't expect much improvement anytime soon."

"Market fundamentals remain weak and investors are bracing for more volatility," adds Moore.

"Foreign exchange traders said the Finnish central bank continued heavy interventions in currency markets on Friday to stabilize the markka."

"Helsinki economists expect the Finnish markka to be allowed to ease further in coming weeks. But most played down recent speculation about a possible currency devaluation and suggested that a stable markka would remain the central bank's top policy priority."

"Interest rates climbed further. The so-called 'Helibor' benchmark three-month lending rate ended the week at 13.67%, up 0.55 percentage point for the week and more than 2.5 percentage points since mid-August. Most market analysts expect rates to continue rising, per-

haps to 15% by year end.

Moore adds that "Last week's market tumult was triggered by an embarrassing admission by the state-run Bureau of Statistics."

"...the agency conceded that its latest report had understated the deficit in Finland's foreign-trade balance for this year's first eight months."

"As a result, the statistics bureau said that the payments deficit totaled about 14 billion markka (\$3.24 billion) between January and August, rather than the previously reported FM 9.4 billion (\$2.18 billion)."

"Economists now estimate that the full-year payments deficit will exceed FM21 billion - wi-

dening from a FM12.6 billion deficit last year."

"The projected 1989 payments gap represents about 4% of gross national product - the highest figure for Finland in more than a decade, economists said."

"Naturally," Moore said, "investors were miffed about the statistical error."

He quotes Procepe again, "Nobody can understand how such a big miscalculation can be possible."

"But," Moore adds, Procepe "and other analysts agreed the impact was heightened because markets were already reeling from several recent examples of apparent economic mismanagement."

These included: "Two weeks

ago, Finland's shaky coalition government jolted financial markets by unveiling a lax 1990 budget calling for an 8% increase in outlays. Economists had been expecting a much tighter fiscal policy to help cool the overheated economy."

In addition, "criticism mounted further when a group of parliamentary supervisors rejected the central bank's request to raise Finland's base lending rate."

"The base rate no longer steers market interest rates, but it still governs mortgage loans and other types of consumer credit."

"The central bank argued that a base rate increase was urgently needed to stanch spiraling credit-financed private consumption."

International short-wave radio is alive and well

International short-wave broadcasts reach all corners of the globe. Interest in it has become so widespread that about 20% of the American population listens to foreign broadcasts, the favorite source being the BBC.

It should also be noted that stations generally function on such a high power level that an ordinary short-wave radio is generally useful. And it does not get to be expensive, since the radio purchase is the only expense involved.

Addresses from which interested listeners can request schedules are given during broadcast times.

Radio Finland's schedule is

published twice yearly, on the last Sundays of March and September.

Address: Radio Finland
Box 95
00251 Helsinki, Finland
Their free telephone number is 1-800-221-9539.

Schedules do not necessarily indicate that broadcasts can only be heard in areas to which they are beamed. For example, a disgruntled viewer who didn't have the patience to follow the 1988 Olympic coverage because of the poor network programming, could listen to play-by-play from Pori.

Before purchasing a radio, it's

a good idea to make sure that conditions where it is to be used are favorable; problems could arise from electrical interference or insulation, especially in high-rise buildings.

Also, the tuning range should include the international bands where most stations are located in bands between 6,000 and 22,000 kilohertz (6 and 22 megahertz on the dial). Following international usage, frequencies are given in kilohertz, honoring the scientist that confirmed the presence of electromagnetic radiation. The term "kilocycles-per-second" is now obsolete.

Short-wave propagation via ground wave reaches a relatively short distance, depending upon frequency.

Long distance propagation is accomplished when the sky wave is reflected from ionospheric layers above the earth's surface, from where it is again reflected from the surface toward the particular layer in question, etc., etc.

Selection of the proper wavelength is determined by the time of day, season of the year as well as by sunspot activity.

Since stations are so crowded on narrow frequency bands the audio components of transmissions are theoretically limited to 5 kilohertz.

This becomes apparent when we realize that when a radio carrier is modulated by a 5 kilohertz audio component, sidebands reaching 5 kilohertz above and below the assigned frequency are created, hence the station occupies 10 kilohertz on the dial.

Frequency components above 5 kilohertz will create interference to an adjacent frequency. Unfortunately, this limitation is not always observed and a similar symptom will appear due to an improperly designed receiver.

At the receiver, the signal is converted to an intermediate frequency and amplified before the audio component is detected.

It is important that the receiver pass the proper band of intermediate frequencies because otherwise the listener may not be able to separate some stations.

A double-conversion system is used in better-quality radios. A technical explanation is lengthy and dry but the end result is cleaner tuning and noticeably less interference.

Tuning can be either manual or digital. Everyone is of course

familiar with the knob tuning used for decades.

The digital system is better and easier to use, and the read-out shows the exact frequency in kilohertz.

Another option is push-button tuning where station frequencies are loaded into electronic memory. Consumer electronic products are becoming more and more digital. Present-day receivers have both digital and analog circuitry but in the future will no doubt become wholly digital.

Frequencies are assigned to countries at an international conference, assignments which, unfortunately, are not always honored.

In the Soviet Union, as well as in other eastern-block countries, reception of some programs has been difficult because of deliberate jamming by Soviet transmitters.

It was at first thought that this ended when "Voice of America" broadcasts were freed from this. However, the jamming (an interfering signal deliberately broadcast on a same frequency) was merely moved to different wavelengths.

Now it was thought that "Radio Free Europe" and "Radio Liberty" programs had become unsuitable for eastern-block citizens and the interference continued on their wave-lengths.

Press estimates of the money so expended, as well as the number of transmitters and technicians so employed appear from time to time but no exact figures are available.

Unfortunately, I cannot make any recommendations about product selection. The consumer has such a large selection at hand that he should have no difficulty choosing if he understands his needs and requirements.

Toivo Lämsä

Letters to the editor

A year ago my family and friends attended the annual Scandinavian Festival at Eisenhower Park, Long Island, New York. The feature performance for that warm summer evening was a Finnish national completely unknown to us and a good many people in attendance... Veikko Ahvenainen!

From his brilliant and outstanding handling of the 'harmonikka' I could only sense what a national treasure this virtuoso was for Finland and music lovers everywhere.

So I was disappointed that the feature article in *Raivaaja* on the week of September sixth was not also printed in English (as sometimes occurs). I had to stifle for pictures and picking out a word or phrase here and there

to get a sense of the article.

Would it be possible to do this in the future when articles of wide interest are published? Kiitos for your attention.

Sincerely
Carl R. Gullans

Editor's note: We do agree it would be wonderful to have articles like the one you mentioned in your letter published both in Finnish and in English. But this is not always possible due to the limited workforce we have producing the paper.

Many hours are spent translating news and notices, but we do not have enough personnel to do feature translations. Some articles appear in both languages because that's how we receive them from the writer.

All we can do is hope that the day will come when we can hire enough staff to do major translations!

In the September 27 issue of the *Raivaaja* you show a picture of The Cooperative Store in

Milford, N.H. and ask for information about it.

I and my brothers grew up in Milford and so, since we have no records available, we have put together what information we can from memory. *The Granite Town*, a history of Milford, did furnish some dates.

In the very early 1920's, a cooperative society was started in a small store, chiefly by Scottish, English and Finnish people.

By 1923 a 2-story brick building was built at 14 South Street in the center of town at a cost of \$25,000.

The building consisted of a large store for the market and a small rental store at one end. The entire second floor was leased to the New England Telephone Company for their office and telephone exchange.

Both the store stock and the cost of the building were paid

Turn to Letters page 10

HELP WANTED

ATTENTION: Earn money reading books! \$32,000/year income potential. Details. (1) 602-838-8885 Ext. Bk 1596.

Kalenteri

CALIFORNIA

Nov. 5 - Finnish American Home Association annual meeting, Sonoma. Election of board members.

CONNECTICUT

Oct. 26 - Finnish American Heritage Society night at the Greyhound Track, Plainfield. For more info, contact Jack Smiley at 203-887-8111.

Oct. 28 - Halloween Dance, 8 pm, Aura Hall, Voluntown. Music by Anderson Brothers. Tickets \$5.00. Prizes for best costumes!

Nov. 2 - Finnish American Heritage Society meeting 7:30 p.m., Finnish Hall, Canterbury.

Nov. 6 - Aura Seura meeting, 7:30 p.m., Aura Hall, Voluntown.

MASSACHUSETTS

Oct. 21 - Finnish crafts demonstration, 10 a.m. - 4:30 p.m., Gardner Heritage State Park Visitors' Center, Gardner. Weaving & wood carving.

- Sauna & refreshments, 3 - 9:30 p.m., Uljas Koitto Camp, Suomi Rd., Pembroke.

- Dance, 8 p.m. - midnite, Saima Park, Scott Rd, Fitchburg. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

Oct. 22 - Finlandia Foundation - Boston Inc. monthly meeting, 3 p.m., St Paul Evangelical Lutheran Church, 929 Concord Turnpike, Arlington. Program: artist and poet Marlene Ekola Gerberick presents "Taava Miina, a Sequence of Poems."

Oct. 23 - Finnish Memorial Library open, 7:30 p.m. - 9:30 p.m., Finnish Cultural Center, Hammond Building, Fitchburg State College, Fitchburg.

Oct. 24 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 p.m., Fellowship Hall, Elm. St. Congregational Church, 264 Elm St, Fitchburg.

Oct. 28 - Karjalan Piirakka Cooking Class, 9 - 11 a.m., Gardner Heritage State Park Visitors' Center, Gardner. Learn how to make this pastry with Pirjo Silen. Participants must preregister: (508)630-1497.

- Pulla Braiding Cooking Class, 1 - 3 p.m., Gardner Heritage State Park Visitors' Center, Gardner. Bring in your Finnish bread dough all made and learn how to braid it in a variety of ways with Mimmi Hartiala-Sloan. Call for a recipe if you need one. Preregistration required: (508)630-1497.

- Sauna and refreshments, 3 - 9:30 p.m., Uljas Koitto Camp, Pembroke.

- Dance, 8 p.m. - midnite, Saima Park, Fitchburg. Music by D. Wells Duo. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

Oct. 30 - Finnish Memorial Library open, 7:30 - 9:30 p.m., Finnish Cultural Center, Fitchburg State College, Fitchburg.

Oct. - Finnish Golden Age Club meeting, 2 p.m., Elm St. Congregational Church, Fitchburg.

Nov. 3 - Christmas Straw Ornaments workshop 9 a.m. - noon, Gardner Heritage State Park Visitors' Center, Gardner. Learn how to make a variety of traditional Finnish Christmas ornaments. Bring scissors & string. Preregistration required: (508)630-1497.

Nov. 4 - Christmas Straw Ornaments workshop, 9 a.m. - noon, Gardner Heritage State Park Visitors' Center, Gardner. Preregistration required: (508)630-1497.

- Dance, 8 p.m. - midnite, Saima Park, Fitchburg. Music by Hi-Lites. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

MICHIGAN

Oct. 27 - Finnish Center Senior Citizen Housing's annual lake-trout dinner, 35200 W. Eight Mile Rd., Farmington Hills. Reservations: 937-9538.

MINNESOTA

Oct. 20 - Finnish American Cultural Activities Inc. monthly meeting, 7:30 p.m., International Institute, 1694 Como Ave., St. Paul. Program: "A dialogue, Various Ways to Locate Your Finnish Roots," a panel discussion by Velma Doby, Geri Niemi-Wellems and Duane Wiita moderated by Timo Riipa.

Through Oct. 29 - 'The Language of Wood' exhibition, Bell Museum of Natural History, University of Minnesota, 10 Church St SE, Minneapolis. Tel: 612-624-3898. Designed by Prof. Juhani Pallasmaa, the exhibition presents the use and impact of wood in Finnish design, sculpture and architecture.

Nov. 8 - 10 - "Escape from the Holocaust: The Jews in Scandinavia," University of Minnesota, Radisson University Hotel. Symposium considering the Scandinavian response to the Holocaust. For registration info: (612)625-9023.

NEW YORK

Oct. 21 - Oktoberfest, 7 pm, Imatra Hall, 740 - 40 St., Brooklyn. Buffet supper, beer. Program features folk dancing by Suomalaiset Naisvoimistelijat; dancing to music of Moonlighters, raffle. Tickets, \$12 for members, \$15 non-members. Reservations: 718-438-9426.

Oct. 31 - New York Debut of Trio Finlandia, 8 pm Merkin Concert Hall Abraham Goodman House, 129 West 67th St., New York. A feature of the Artist Debut Series of the Finlandia Foundation New York Metropolitan Chapter. Tickets available from the Merkin Hall Box Office beginning Oct. 9 or by mail from Marja Roth, Finlandia Foundation Concerts, 100 West 89th St., Apt. 8D, New York, NY 10024.

All programs subject to change

Anselm Hollo wins translation prize

NEW YORK NY - The American-Scandinavian Foundation is pleased to announce that Anselm Hollo has been unanimously chosen the winner of its 10th annual Translation Prize competition.

His prizewinning work was an English rendering from the Finnish of excerpts from Paavo Haavikko's *Selected Poems 1949-1987*.

The judges felt that Hollo's translation rendered "the often surprising images and sometimes complex thought of Haavikko's poetry in a completely graceful and fluent way."

The judges praised the choice of a work by a poet of the first rank whose production, they said, demands to be known to the world outside Finland.

Haavikko is a Finnish poet of the first rank and the winner of the 1984 Neustadt International Prize for Literature, which is awarded biennially to recognize achievement in fiction, poetry or drama in any

language. He has repeatedly been mentioned as a leading candidate for the Nobel Prize in Literature.

Three readers conducted the "blind" judging of the 26 entries in the 1989 competition, evaluating all entries without knowledge of the translators' identities.

The panel was comprised of George C. Schoffeld of Yale University (Chairman), Kjersti Board, a translator, editor and former prizewinner (1982), and Elisabeth Dyssegaard, an editor at Farrar, Straus & Giroux, Inc., a New York Publishing house.

As the winner, Hollo receives a \$1,000 honorarium and a commemorative bronze medalion. An excerpt of his prizewinning submission will be published in the Winter 1989 issue of the *Scandinavian Review*.

Anselm Hollo is a free-lance editor, writer, and translator as well as a poet in his own right. He is Professor of Writing and

Poetics at the Jack Kerouac School of Poetics at the Noropa Institute in Boulder, Colorado.

Hollo's next volume of his own poetry, entitled *Outlying Districts*, will be published in Spring 1990 by Carcanet Press in London.

The ASF Translation Prize is the only one of its kind offered for English translation of Nordic literature. It is awarded by The American-Scandinavian Foundation annually for the finest translation of contemporary prose or poetry by a Danish, Finnish, Icelandic, Norwegian, or Swedish author born within the last century.

The American-Scandinavian Foundation is a non-profit institution founded in 1910 to promote international understanding by means of educational and cultural exchange between the United States and the five Nordic countries.

The American-Scandinavian Foundation news service

Ruska-aika

*The pheasant colors of October are stalking
all the hills tonight
And in the wooded glen of autumn lurks crafty
winter, still and white.
The brave, courageous, valiant hours now
dwindle to their transient end
So dauntless in their fatal journey, most
abjectly their treasures spend.
The poignant memories of a season unite and
blend with seasons past.
The melancholy of the autumn is far too
beautiful to last!
Hold fast unto your very being... the fire...
the flame... the mad delight...
So all the glories of October may warm you
on a winter's night!*

...Kim Aalto

Wainonen's 80th

continued from page 8

While people ate and socialized, Waino Berkio played his accordion.

It was a pleasant afternoon to honor a man who through the years has found the time to be active in community affairs.

From producers co-operatives to cultural and social events Toivo Wainonen has been there.

president of the United Co-operative Farmers for three terms from 1950-53.

He has been an active member of the Fitchburg Farmers' Cooperative Union for many years, serving as president for a number of years.

Wainonen also served as president of the Finnish American Club of Saima from 1963-65.

Toivo Wainonen served as the

Toivo Wainonen, center, with his grandchildren (from left): Peter Hunt, Paula Landry, David Newman and Danny Newman.

Letters

continued from page 9

for by shareholders. In 1926 they did a business of \$100,000, but the depression caused a decline and in 1950 the store ceased to exist.

Sometime along the way The United Co-operative Society of Fitchburg took over this Milford store as a branch. We do not know the date.

No doubt the records of the Fitchburg Society would show the date they took over, also the date the store closed.

As far as we can remember, the following served as managers: Frank Dutton, Frank Jewett, Waino Linna, Jacob Immonen and Fred Marshall.

A few of the clerks were: George R. Foster, Mrs. Fred Marshall, Victor Keskinen, Reino Hannula and William E. Kokko.

Serving on the Fitchburg Board, representing Milford, were Matti Kokko and Waino Kokko.

Hopefully I have been accurate with the above information. Perhaps there is someone somewhere who can add to this.

Very truly yours,
Vieno Kokko
Milford, N.H.

Thank you Vieno Kokko for sending in this information about the Milford Co-op.

It's a good suggestion that the records of the former United Co-operative Society of Fitchburg should contain information about the Milford store.

Unfortunately, however, almost all of the records were sent to the dump.

Maynard, MA

Muistojen polulta

Sattui käsiini ullakon kirjajhyllältä vuoden 1914 "Kalenteri Amerikan Suomalaiselle Työväelle." Se on Raivaajan ja Toveri-lehden yhteisesti kustantama. Painettu Raivaajan kirjapainossa.

Siinä on merkittynä lailliset juhlapäivät Amerikassa. Tammikuun ensimmäistä päivää, uudenvuoden päivää viete-

tään kaikissa muissa valtioissa paitsi Massassa ja Kansassissa. Tämä kohta on myöhemmin korjattu. Huhtikuussa vietettävää "Patriottien juhlaa" vietetään vain Mainen ja Massan valtioissa.

Kuukausiosastossa on mielenkiintoista kerrottavaa amerikkalaisesta työväenliikkeestä ja Unionisesta toiminnasta.

Amerikan sosialistipuolue syntyi 1901, puolueen perustavassa kokouksessa oli 99

amerikkalaista ja 25 ulkomaa-laissyntyistä edustajaa. Enimmäkseen Amerikassa sosialistinen edustus oli ulkomaalaisilla.

Suomalaisessa järjestössä oli silloin 13,000 jäsentä, sen ollen suurin vieraskielinen järjestö puolueessa.

Kalenterin sisäitönä on sen ajan "hengen" mukaan vakavaa aatteellista kerrottavaa ja runoja. Ensimmäisenä on Aku Päiviön kirjoittama runo Massan Sos. Kesäjuhlan 5-6 päivä heinäkuuta 1913. Runon otsikko on "Eespäin eestä vapauden." Sitä runoa on neljä sivua, joten Päiviöllä on ollut paljon sanottavaa.

On yhteiskunnallisia ja valtiollisia huomioita. On sen ajan tunnetun Kaapro Jääskeläisen kirjoittama tarina "Jälkipöytä Laivalla." Onni Saaren kirjoittama "Dialektiikka" on jotain tieteellisen sosialismin selitystä, saksalaisen filosofin selittämänä. Aarne Orjatsalon suomentama kirjoitus "Omaisuus ja avioliitto." On Frans Syrjälän kirjoitus kongressin kokoonpanosta jne.

Takasivuilla on myös ilmoituksia. "Valkean Tähden Linja" mainostaa koko sivun ilmoituksella, samoin Gunard Linja, joka kuljettaa Bostonista Liverpooliin ja New Yorkista Liverpooliin. Matkustajat sijoitetaan kahden ja neljän hengen hytteihin. Laivalla on myös omat lääkärisä ja tulkkinsa, myös naispalvelijat.

Suurin suomalainen kirjakauppa Amerikassa on Raivaaja. Raivaaja on ainoa suomenkielinen päivälehti idässä, tilaushinta \$3.50 vuosikerta. Haarakonttoreita: Madison Avenue N.Y., Ashtabula Harbor, Ohio ja Quincy, Mass.

"Toveri", lännen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa Oregonissa joka päivä paitsi maanantaina. Tilaushinta on \$3.50 vuosikerta. Naistenlehti "Toveritar" ilmestyy kerran viikossa, tilaushinta \$1.00 vuodessa.

Ainoa suomalainen apteekki idässä on W. M. Heikkisen Apteekki. 336 Main St., Fitchburg, Mass. Sieltä saa "Aura" matolääkkeen yhdellä dollarilla, päänsärkypulverin hinta on 50 senttiä.

Löytyy myös Hammarin ruoka- ja sekatarvakauppa, 117 Garfield St., Quincy, Mass. Turva co-operative Store, Quincy, Mass. Suomalainen lakimies Alfred Anderson, Boston, Mass. ja useitten paikavälitystoimistojen ilmoituksia.

Tässäpä ne ovatkin päävaiheet tästä 75 vuotta vanhasta kalenterista.

★

1908 Henry Ford tarjosi ensimmäisen model "T" autonsa markkinoille. Sen hinta oli \$825. Enemmän kun 15 miljoonaa tätä mallia myytiin ennen kuin sen malli vaihdettiin

Ed Helander

Around the Market

Many newspapers feature a column which shows what people in the streets are thinking about various issues of the day.

Here we present, with translation, the *Demari*'s version of "the man in the street". It gives us a chance to find out what people of today's Finland are like.

Suomen pääministeri Harri Holkerin mukaan Suomessa ei ole köyhiä, ei rikkaita. Miten on?

According to Finland's Prime Minister Harri Holkeri, there are no poor or rich people in Finland. Is it true?

Arja Röytiö

-Ei oikeastaan pidä paikkaansa, vaikka luokkaerot eivät näykin niinkuin esimerkiksi Ranskassa tai USA:ssa.

-It isn't really true, even if it you can't see class differences here as clearly as for example in France or the USA.

Hilka Eklund

-Täyttä potaskaa. Siinä ei kulutusjuhlilla, jos joutuu muutamalla tonnilla maksamaan velkojaan ja elättämään lapsiaan.

-Rubbish. You won't go partying around if you only have a few thousand marks to pay your debts and feed your kids.

Oletko muistanut uusia tilauksesi?

Mirva Nieminen

-Ei ole totta. Rikkaita ovat asuntojen, tonttien ja maiden omistajat. Tosiköyhiäkin on esimerkiksi yksinhuoltajissa.

- Not true. Apartment and land owners are rich. There are some really poor people, too, for instance amongst the single parents.

Tarmo

-Saattaa pitää paikkaansa. - Might be true.

Sinikka Kauppinen

-Ei pidä paikkaansa. Eläkeläisten ja opiskelijoiden sosiaaliturvaa voisi parantaa.

-Not true. Social security of the retired and students could be better.

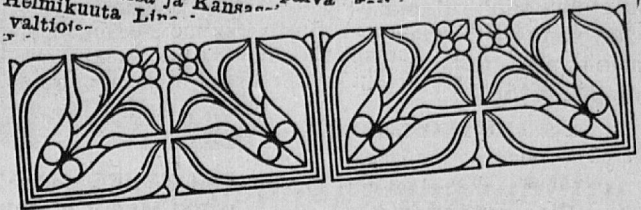
MERKKIVUOSIA

vuosi 1914 vastaa vuotta 5374-75 juutalaisten ajanlaskaan, joka alkaa uuden vuoden (5675 maailman luoja) 23 p. syysk. 1914 ja kestää se vuosi 11 p.ään syysk. Muhamettilaiset laskevat aikansa siitä, kun Muhamet Mekasta Medinaan (v.622 j. Kr.). 13 p. tammikuuta kaa heidän 1332 vuotensa.

osi 1914 on järjestyksessä 1959:s julianisen kalenterin regorianisen ja 214:ta parannetun kalenterin voimaan tullesta, 534:n ruudin keksimisestä, 474:s kirjapaino. keksimisestä, 422:n Amerikan löydöstä, 305:s kauko- 257:s heilurikellon ja 216:sta höyrykoneen keksimisestä 77:s sähkömagnettisen sanomalaituksen toimeen-

ENSIMMÄT LAILLISET JUHLAPÄIVÄT YHDYS- VALLOISSA JA ERI VALTIOISSA

Tammikuuta uudenvuoden päivä
paitsi Massassa ja Kansassa
Helmikuuta Lin-
valtiot-

Eespäin eestä vapauden

Massan Sos. Kesäjuhlan 5-6 p. heinäk. 1913
Kirj. Aku Päiviö

Kuin öinen hengähdys lyö vasten kasvoja kun silmä siirtyy taakse aikaan menneeseen ja seuraa raatajien "rahvaan" taivalta sen pyrkiessä korven yöstä keitaalleen; sen taivaltaista tietä pitkää, pimeää, miss' uusi este, turma aina yllättää; sen yhä taistellessa, toisen sortaan, sen kylväessä, toisen sadon korjaten; sen kantaessa raskast' elon-ristiään niin monta kertaa uupuin, veressään, sen kantaessa yhä uutta uhria ja turhaan vuottaessa vapautta, sen jäädessä sortuneena, kahlein, ristineen ain uuden korven eteen, yöhön, pimeyteen. Se toivotont' on ollut kamppausta niin; vuos'tuhannet ne hukkuivat tuhansiin vanhois' vanhan harteille, ja vaan ennalles:

Suurin SUOMALAINEN Kirjakauppa

AMERIKASSA

Kaikenlaista kirjallisuutta saatavana. Hauskoja, jännittäviä romaaneja, kaunokirjallista, yhteiskunnallista, tieteellistä, näytelmiä, urheilualaa koskevaa y.m., ym.

Raivaaja

ainoa suomenkielinen PÄIVALEHTI idässä
Halvin kaikista päivälehdistä,
\$3.50 vuosikerta, \$1.75 puoli vuotta

Säkeniä

ainoa suomenkielinen tieteellinen ja kaunokirjallinen kuukausijulkaisu Amerikassa
Ainoastaan \$1.00 vuosikerta.

Kirjoistamme hintaluettelo lähetetään pyydetäissä vapaasti.

RAIVAAJA, - - - Fitchburg, Mass.
1943 Madison Ave., New York. N. Y.
70 O: k Street, Ashtabula Harbor, Ohio.
393 Water St., Quincy, Mass.

Tulevia tilaisuuksia

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontuu tiistaisin klo 2 ip. Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg. Kaikki tervetulleita!

★

Burbankin sairaala tarjoaa vapaaehtoistyötä kaikille 14 vuotta täyttäneille tai sitä vanhemmille henkilöille.

Osanottajilla on tilaisuus oppia uutta, voida seurustella mielenkiintoisten ihmisten kanssa ja mikä parasta, saada henkilökohtaisesti kokea vapaaehtoistyön merkitys.

Lisätietoja saa ottamalla yhteyden sairaalan vapaaehtoispalveluun soittamalla numeroon 343-5458.

★

Stratton Players teatteri, 60 Wallace Ave., Fitchburg, MA, esittää Agatha Christien "Murder at the Vicarage" lokak. 19, 20, 21, 26, 27 ja 28. p:nä klo 8:00 ill. ja lokak. 22. ja 29. p:nä klo 3:00 ip.

Näytelmä on Miriam lehdon ohjaama ja lippuja saa soittamalla numeroon (508) 345-6066.

★

Tanssit Saiman Puistossa lauantaina, lokak. 21. p:nä klo 8-12 yöllä. Hi-Lites huolehtii musiikista. Järjestäjä FACS. Kaikki tervetulleita!

Hymyä huuleen

Taavi lähti kauppaan. E-mäntä sanoi hänelle, että tuo niitä samanlaisia kahvikuppeja, joita meillä on kotona. Kauppias haki sitten kupipakkauksen, jonka Taavi avasi ja napsi kupeista korvat pois. Kauppias hämmästy ja kysyi, että mitä sinä nyt teet? - Käskeettiin tuoda samanlaisia kuin meillä kotona on, vastasi Taavi.

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa
Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

JOYCE I. HANNULA CFP
Personal Financial Planner

79 East Rd. P.O. Box 500
Westminster, MA 01473

874-0629 or 832-6368

IDS INVESTMENT DESIGN SERVICES

Fitchburg ja ympäristö

FITCHBURG, MA - Kansantanhuryhmä *Revontulet* viihdyttämässä Birchwood Manor hoitokodin Fitchburg Adult Day Health Care Center:n jäseniä.

Kultaisen län Kerho

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontui tiistaina, lokak. 10. p:nä Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg, MA.

Presidentti Anton Nopanen avasi kokouksen toivottamalla kaikki tervetulleiksi. Sen jälkeen laulettiin "America" ja "Maamme" laulut Neima Johnsonin toimiessa pianistina.

Vieraat, Nona Lehrman, New Ipswich, NH, ja Eila Järvi, Lunenburg, saivat lämpimän vastaanoton.

Sihteeri Irene Vilakari luki edellisen kokouksen pöytäkirjan, mikä hyväksyttiin yksimielisesti.

Ethel Anttonen toi terveisiä Mirja Jokiselta ja Lula Björbacka Laina Roikolta.

Monet kiitokset seuraaville henkilöille heidän kahvipöytänsä tuomistaan herkuista: Ethel Anttonen, Irja Alitalo, Aune Kärkkäinen, Anton Nopanen, Henni Lappalainen, Bertha Brandt, Helmi Ahlfors, Midred Heino, Martha Carlson, Aili Berg sekä Mr. ja Mrs. Lauri Anttila.

Miriam Orava luki rahastonhoitajan syyskuun raportin, mikä hyväksyttiin yksimielisesti.

Wäinö Berkiö aloitti ohjelman ripeällä hanurimusiikillaan - todella heienoa, että kerholaisten joukosta löytyy näin lahjakas muusikko!

Aili Johnson luki runon, mikä oli myös luettu Vancouver, Kanadassa olevan suomalaisen leppokodin avajaisissa.

Oiva Rauma soitti miellyttävää kantelemusiikkia, minkä jälkeen Ethel Anttonen lauloi useita kauniita syysävelmiä sekä yhden kissalaulusen oman pianosäestyksensä tahdissa.

Mildred heino viihdytti lukemalla joukon hauskoja kasukuja.

Ohjelma päättyi Mr. Nopasen yksinlaulun ja yhteisen laulutuokion merkeissä.

Kahvia monine herkkuihin saatiin nauttia Lula Björbackan, Mildred Heinon, Ethel Anttonen, Irja Alitalon, Aune Kärkkäisen, Henni Lappalaisen ja Miriam Oravan tarjoamana.

Uutispaloja

Pormestari Jeffrey A. Bean joutuu vielä odottamaan kaupungin valtuuston hänelle ehdottamaan \$10,000:n palkankorotusta valtuuston lakiasioitten komitean käännyttyä kaupungin asianajajan puoleen päätöksenteossa.

Kaupungin valtuusto hyväksyi parisen viikkoa sitten, äänin 9 - 2, lakiehdotuksen, minkä alaisuudessa pormestarin palkka olisi 5 prosenttia poliisipäällikön, palopäällikön ja yleisten töitten osaston päällikön palkkojen yläpuolella.

★

Stratton Players teatteri, 60 Wallace Ave., aloittaa 1989-90 kautensa kaskinkertaisen merkkipäivän merkeissä. Agatha Christien "Murder at the Vicarage" (Murha pappilassa) avaa teatterin 65:n toimintakauden huomioiden samalla tämän kuuluisan salapolisikirjailijan 100-vuotissyntymäpäivää.

Näytelmä tullaan esittämään

lokak. 19, 20, 21, 26, 27 ja 28. p:nä klo 8:00 illalla. Lisäksi järjestetään kaksi sunnuntai-mattineaa, lokak. 22. ja 29. p:nä klo 3:00 iltaapäivällä.

Stratton on yksi harvoista yhtäjaksoisesti toiminut harrastelijateatteri maassamme.

Merkkipäiviä juhliataan ensi illan esityksen jälkeen syntymäpäiväkakun merkeissä. Illan yleisö on kutsuvieras ja kaikilla osanottajilla on erinomainen tilaisuus tutustua näyttelijöihin ja muihin teatterin toimihenkilöihin.

jatkuu seuraavalla sivulla

Kirkollisia

Bethel-Seurakunta

Suomenkielinen radiohartaustaus *Hyvät Uutiset* lähetetään joka sunnuntaiaamu asemalta WEIM 1280 Fitchburg, klo 8:45 aam.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 ip. Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan pastorina toimii Taimo Majalahti, puh. 345-4264.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St. Lähetysseurakunta

Sunnuntaina klo 8:30 aam. radiohartaustaus *New Life* asemalta 1280 Fitchburg. Jumalanpalvelus klo 9:30 aam. Pastori George L. Cory saarnaa. Klo 10:30 kahvi- ja mehu- tarjoilu. Klo 10:45 aam. pyhäkoulu kaikenikäisille.

Tiistaina klo 7:00 ill. aikuis- ten kuoroharjoitus. Klo 7:30 viikkoillan hartaustilaisuus.

Kahvitarjoilun kustantavat Mrs. Aino Sipilä ja Lauri Sipilä.

Messiah Luterilainen seurakunta

Lauantaina, lokak. 21 p., klo 7:30 ill. Kahvila! "The Lifters". Kaikki tervetulleita!

Sunnuntaina, lokak. 22, klo 9:00 aam. Rukoushetki. Klo 9:15 sunnuntaikoulu ja raamattu luokka. Klo 9:30 korkeakoululaisten raamattu luokka. Klo 10:30 englanninkielinen jumalanpalvelus. Klo 3:30 "Mystery Ride". Kaikki mukaan!

Tiistaina, lokak. 24 suomen kielen Naistenkuoro harjoittelee.

Tanssit Saiman Puistossa

Lauantaina
lokak. 21. p:nä
klo 8 - 12 yöllä

Hi-Lites soittaa

Kaikki tervetulleita!
Finnish American Club of Saima

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittioita uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN

AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Glenn E. Niinimäki
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

Kaikenlaisia vakuutuksia Puhutaan Suomea

NIEMI
INSURANCE
AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

UUTISPALOJA . . jatkoa edelliseltä

"Murder at the Vicarage" - näytelmän tapahtumapaikkana on pienen hiljaisen englantilaishäylän St. Mary Meadin pappila. Tarina käsittelee erään tärkeän paikkakuntalaisen arvoituksellista murhaa.

Jokaisella epäilyn kohteeksi joutuvalle henkilölle näyttää olevan motiivi murhaamiseen, mutta ratkaisu jää Christien kuuluisan salapoliisin Miss Jame Marplen ratkaistavaksi.

Näytelmän ohjauksesta vastaa Miriam Lehto Linda Haasin toimiessa näyttämöestarinä.

Pääosissa esiintyvät Don Coleman, Bil D'Archangelo, Ed Donlan, Emerson Foster, Julia Gray, Jon Holt, Donna

Lajoie, Miriam Lehto, Marj Lucier, Katrina Sulin, Lynn Vaillancourt ja Bob Wilson.

Liput maksavat \$5.00 ja niitä saa soittamalla numeroon (508) 345-6066. Liput kannattaa hankkia etukäteen.

Fitchburgin taidemuseo on saanut yhteensä 45,000 dollarin lahjoitukset Jessie B. Coxin hyväntekeväisyysrahastolta ja Digital Equipment -yhtymältä koulujen kanssa käytävään yhteistyöprojektiin.

"Tämän projektin avaintavoite on pienentää koulusta putoavien oppilaiden määrää," sanoo taidemuseon joh-

taja Peter Timms. "Yksi tapa tavoitteen saavuttamiseksi on rikastaa opinto-ohjelmaa."

Kouluopetuksen ja museon yhteistyö alkoi kolme vuotta sitten Crockerin koulun kolmannella luokalla. Taideopinnot integroitiin maantiedon, historian, kielten ja muiden aineiden opetukseen.

Ensimmäiseen yhteistyöohjelmaan sijoitetut 20,000 dollaria kasvoivat korkoa. Ko-keilussa mukana olleet kolmasluokkaiset olivat vähemmän poissa koulusta ja lukivat paremmin kuin muut samankäiset koululaiset.

Fitchburgin koulut ja taidemuseo pyrkivät nyt uusien lahjoitusten turvin laajentamaan yhteistyötään koulupöngin muihin kouluihin.

Wäinö ja Martha Kirkman

40-vuotishääpäivää juhlittu

SOUTH ROYALSTON, MA - Martha ja Wäinö Kirkman huomioivat äskettäin 40-vuotishääpäiväänsä Second Congregational kirkon seurakuntatalin tiloissa järjestetyn juhlan merkeissä.

Pariskunnan lapset, Christina (Kirkman) Mahoney, Cox-sackie, NY ja John S. Kirkman, So. Royalston, olivat huolehtineet juhlaa koskevista järjestelyistä.

Tilaisuuden juontaja pastori James M. Willis siunasi häärin ja esitti oman tervehdysensä, minkä jälkeen John Kirkman toivotti juhluvieraat tervetulleiksi.

Musiikkiohjelmaa esittivät Royalstonin kirkkojen kuorot ja Lillie LeBlanc, joka soitti suomalaisia valsseja hanurilla. Robert E. Clement esitti humoristisen tervehdysen.

Pastori Wilfred H. Bunker vihki Martha E. Rinnan, Newmarket, NH, ja Wäinö Kirkmanin Durham, NH:n Community kirkossa lokak. 1, 1949.

Aluksi pariskunta asui New York Cityssä, mutta perustivat pian kotinsa South Royalstoniin. Ennen eläkkeelle siirtymistä Wäinö työskenteli Simplex Recorder Co.:n palveluksessa Gardnerissa. Martha jäi eläkkeelle US:n postilaitoksen palveluksesta 1976 kun South Royalstonin posti lopetti toimintansa.

Kirkmanin kuuluvat Second Congregational kirkon seurakuntaan osallistuen aktiivisesti kirkon toimintaan. Wäinö toimii rahastonhoitajana, Martha sihteerinä. He osallistuvat myös aktiivisesti kotikaupunkinsa toimintaan palvelemalla mm. äänestysvirkaileijoina ja monissa lautakunnissa.

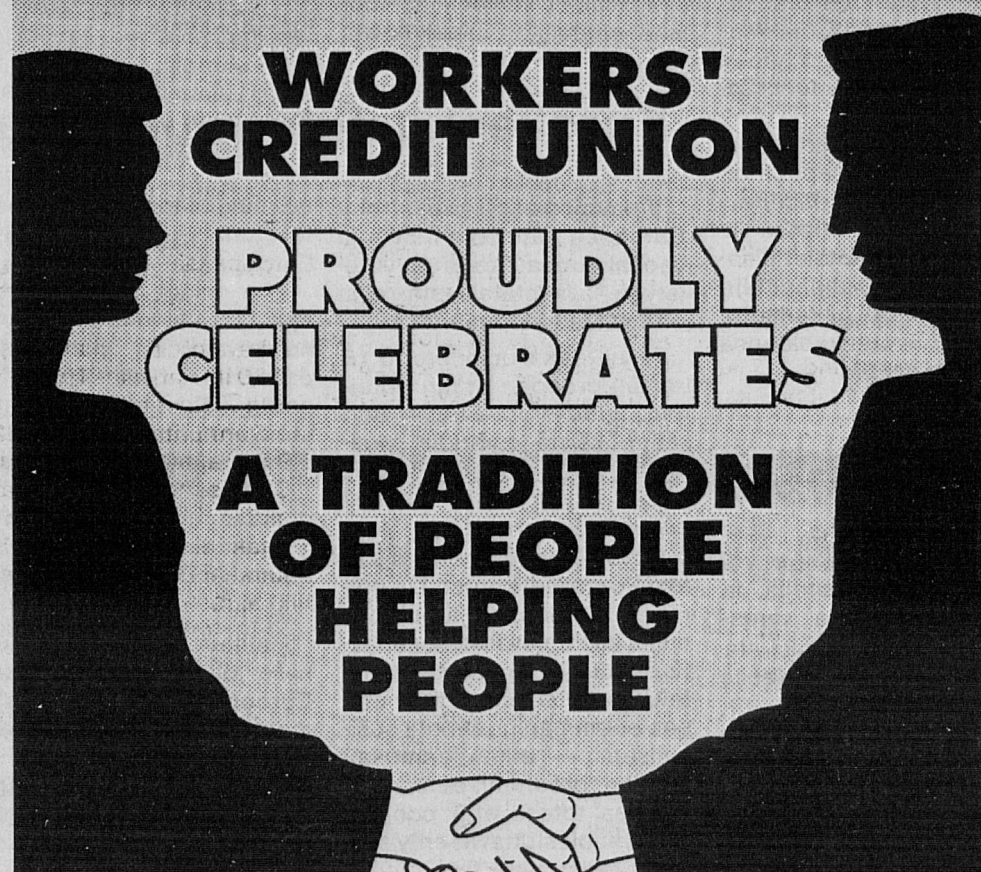
Martha on myös Athol Daily News -lehden paikallinen kirjeenvaihtaja ja toimii rauhanuomarinä.

Juhlavieraita oli paikalla kotikaupungin ja naapuripaikkakuntien lisäksi New Yorkin, Connecticutin ja New Hampshiren osavaltioista.

Melu tappanut krokotiilejä Etelä-Afrikassa

Melusta johtuva stressi on aiheuttanut 92 krokotiilin kuoleman lähellä Tongaatin kaupunkia sijaitsevalla krokotiilifarmilla Etelä-Afrikassa. Parikymmentä krokotiilia on lisäksi sairastunut.

Krokotiilien omistaja Peter Watson kertoo syyksi sen, että lähellä krokotiilifarmia tehdään räjäytystöitä uutta tietä varten. Watson kertoo lähettäneensä loput krokotiileistään, yli 500, turvaan Durbaaniin, missä on villieläinten suojakeskus.

If you're like a lot of other folks, you probably aren't really sure what a Credit Union is, how one works, and who can belong. At Workers' Credit Union, we'd like the opportunity to clear things up for you.

Workers' Credit Union, one of the first Credit Unions in America, has been meeting the needs of the

communities we serve for 75 years. We offer a broad range of financial services, including savings, checking, mortgages, CD's, personal loans, VISA and much more.

Come visit us, and find out more about the advantages of keeping your money in a Credit Union, especially Workers' Credit Union.

Anyone can join Workers', including you.

International Credit Union Week, October 16-20

In Touch with You.
for Over 75 Years

WCU
WORKERS' CREDIT UNION

815 Main Street, Fitchburg 345-1021 • 40 Fairmount Street, Fitchburg 343-5810
313 Pleasant Street, Gardner 632-9200 • 12 N. Main Street, Orange 544-2188

EXPERIENCE THE DIFFERENCE HUHTALA OIL CO. MAIN STREET, EAST TEMPLETON

- LOCALLY OWNED
- OUR THIRD GENERATION
- 7 OIL DELIVERY TRUCKS
- 13 LICENSED TECHNICIANS
- 24 HOUR BURNER SERVICE
- 43 YEARS OF DEPENDABILITY
- AUTOMATIC OR CALL IN SERVICE
- NEW CUSTOMERS ALWAYS WELCOME

LOW COMPETITIVE PRICES
VOLUME DISCOUNTS

FUEL OIL
CASH ON DELIVERY
or within 10 Days
with established credit
MINIMUM 150 GALLONS

CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

Suomen uutisia

Pakolaiskysymys on aiheuttanut ristivetoa Smp:n leirissä.

Marita Jurva, Smp:

Hallitus kaunistelee pakolaispolitiikkaansa

Suomen hallitus yrittää varpuheenjohtajan, kansanedustaja Marita Jurvan mukaan antaa pakolaispolitiikastaan liberaalimman kuvan kuin mistä se on sopinut. "Smp taasen on uskaltanut sanoa hallituksen linjan äänen, mikä onkin rehellistä",

Helsingissä äskettäin puhunut Jurva sanoi.

"Politiikan tekeminen tälläkin asialla on vastenmielistä. Smp ei myöskään hyväksy sitä, että maahan päästetään pakolaisten mukana rikollisia, työtä vieroksuvia tai sellaisia

aineksia, jotka muitten maitten kokemusten mukaan ovatkin olleet häiriöksi ja vaaraksi turvapaikan antaneen maan kansalaisille", Jurva sanoi.

Jurva varoitti ammattiliittoja siitä, että työnantajapuoli on romuttamassa lakkoasetta. Työntekijöiden vaatiessa lisää palkkaa työnantajat tilaavat Suomeen tuhansittain halpatyövoimaa ulkomailta purnaavien työntekijöidensä tilalle, Jurva arveli.

Turun taidemuseo pesee kasvonsa

Turun taidemuseo suljettiin lokakuun alussa ainakin kuukauden ajaksi. Silloin esillä ollut venäläinen Avantgarde-näyttely puretaan, siellä tehdään korjauksia, ja museo saa myös omista kokoelmistaan kootun uuden ripustuksen.

Turun Taidemuseon uusi intendentti Soili Sinisalo kertoi, että museon kaikki huoneet

on tarkoitus ottaa käyttöön. Viime vuosinakin hankittuja teoksia pyritään saamaan esille. Museossa on nyt 200 teoksen pysyvä ripustus, mutta, museon koko teosmäärä on noin 4,000.

Sinisalo lupaa, että esille otettavat työt tuovat mukanaan yllätyksiä. Teoksia tullaan myös esittelemään uudella tavalla. Museon valmistelu- ja varastotilat ovat Sinisalon mu-

kaan huonot. Teoksia ei voi kunnolla niissä käsitellä, ja työt on kuljetettava varastotiloissa museoon ulkokautta. Parhaillaan etsitään museolle uutta varastotilaa.

Avantgarde-näyttelyyn on tutustunut yli 20,000 henkeä, ja museon kuluneet lattiat on nyt korjattava. Museon valaistus on todettu heikoksi, joten myös sähkökeskusta joudutaan kunnostamaan.

Amnesty tunnusti siviilipalveluksesta kieltäytyneen mielipidevangiksi.

Amnesty International on tunnustanut mielipidevangiksi siviilipalveluksesta kieltäytyneen suomalaisen miehen.

Kaksi vuotta voimassa olleen siviilipalveluslain aikana kansainvälinen ihmisoikeusjärjestö Amnesty on tunnustanut 14 suomalaista mielipidevankia.

Tuorein tapaus on 22-vuotias vantaalainen, joka on tuomittu 12 kuukauden vankeuteen siviilipalveluksesta kieltäytymisestä. Hän kieltäytyi, sillä kaksinkertainen palvelusaika armeijan normaaliin palvelusaikaan verrattuna oli hänen mielestään kohtuuton.

Amnesty hyväksyy Suomen siviilipalveluksen sisällön, mutta se pitää 16 kuukauden palvelusaikaa rangaistuksena. Suomen vankiloissa on tällä hetkellä 11 totaalkieltäytyjää.

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa liittää vanha osoite mukaan

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero _____

UUSI TILAUS ☐ UUDISTUS ☐

MAKSU \$ _____

USA: 12kk \$20.00, 6kk \$13.00, 3kk \$9.00
Ulkomaille 12kk \$24.00, 6kk \$17.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600
Puh. (508) 343-3822

Suomen uutisia

Suomi taltuttamaan terroristeja

Suomi valmistelee liittymistä eurooppalaiseen terrorisminvastaiseen yleissopimukseen. Sopimus pyrkii parantamaan Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden yhteistyötä kansainvälisen terrorismin taltuttamiseksi.

Suomen kannalta sopimuksen suurin merkitys olisi, etteivät ulkomaiset terroristit pystyisi käyttämään Suomea pakopaikkanaan. Suomi saisi myös nykyistä helpommin palautetuksi muista maista täällä terroritekoihin syyllistyneet.

Yleissopimuksen tavoitteena on, etteivät terroristit voi välttyä tuomiolta siirtymällä maasta toiseen. Sopimusvaltiot voivat joko tuomita alueellaan oleskelevan

terroristin itse tai luovuttaa hänet maahan, jossa rikos on tehty.

Sopimukseen ovat liittyneet kaikki Euroopan neuvoston jäsenvaltiot. Suomi liittyi neuvostoon toukokuussa 1989.

Yleissopimus ei ole varsinainen luovutussopimus, vaan luovutuksen perusteena ovat kunkinmaan laki ja mahdolliset kahden maan väliset luovutussopimukset.

Laatimassaan muistiossa oikeusministeriö toivoo Suomen tekävän sopimuksen 13. artiklassa mainitun varauman, jonka mukaan valtio voi kieltäytyä luovuttamasta poliittiseen rikokseen syyllistyneen henkilön. Varauman tekeminen antaisi Suomelle laajemmän harkintavallan päättää luovutuksesta.

Eurokeskustelu vauhdissa

Virkamiestason neuvottelut Euroopan yhteisöjen EY:n ja vapaakauppaliitto Eftan yhteistyön syventämisestä ovat parhaillaan loppusuoralla.

Tavoitteeksi on asetettu 18 Länsi-Euroopan maan yhteinen talousalue EES. Sen säännöksistä pyritään yksimielisyyteen ennen vuotta 1992, jolloin EC:n sisäiset markkinat avutuvat.

Eduskunnan puhemies **Kalevi Sorsa** (sd) korosti Tukholmassa Eurooppaa ja pohjoismaita käsittelevässä seminaarissa, että yhdentymiskeskustelussa tulisi kiinnittää aiempaa enemmän huomiota sosiaalisen oikeudenmukaisuuden toteutumiseen.

Sorsa totesi, että pohjoismaita huolestuttavat erityisesti sosiaaliturvan, työolojen ja

työntekijöiden osallistumisen takaaminen yhdentyvässä Euroopassa.

Efta-maat voivat Sorsan mukaan olla kiinteästi mukana tavaroiden, palvelusten, pääomien ja henkilöiden vapaata liikkumista toteutettaessa, eli vaihtoehto täydelle EY-jäsenyydelle on olemassa.

Suomen asema on Sorsan mukaan selvä: jäsenyys EY:ssä ei ole sovitettavissa maan puolueettomuuspolitiikkaan.

Hallitus selvittää eduskunnalle omaa linjaansa Länsi-Euroopan yhdentymisessä marraskuun puolivälissä. Selostus annetaan joko tiedonantona, jolloin eduskunta äänestää hallituksen luottamuksesta, tai pelkkänä selontekona.

FINNEXPRESS

FINNTASTIC GROUP FLIGHTS FINNAIR SCHEDULED SERVICE

WEEKLY DEPARTURES - WEEKLY RETURNS

LOWEST AVAILABLE AIRFARES FROM

NEW YORK \$548 - LOS ANGELES \$648
TORONTO \$648

RULES AVAILABLE UPON REQUEST

Money saving tax-free connections
from all other airports in North America
- Business or Pleasure -

ALL YOUR TRAVEL ANYWHERE IN THE WORLD

FOR RESERVATIONS CONTACT:

TRAVEL SERVICE

40 East 49th Street New York, N.Y. 10017

Telephones:

212 832-8989 800 223-0567

"PUHUMME SUOMEA"

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Gorbatshev Suomeen kolmeksi päiväksi

Neuvostoliiton presidentti Mihail Gorbatshev saapuu valtiovierailulle Suomeen lokakuun 25. päivä.

Ulkoministeri Eduard Shevardnadze ilmoitti näin ulkoministeri Pertti Paasilolle (sd.) ulkoministereiden New Yorkissa äskettäin käymässä keskustelussa.

Vierailu tapahtuu tasavallan presidentin kutsusta ja alkaa keskiviikkona 25. lokakuuta. Kyseessä on Gorbatshevin ensimmäinen vierailu Suomeen. Valtiovierailu kestää kolme päivää ja päättyy perjantaina 27. lokakuuta.

Kommunikeesta julistukseen

Tarkempi tiedote vierailun ohjelmasta annetaan noin viik-

koa ennen valtiovierailua.

Gorbatshevin odotetaan tapaavan Suomen ylimmän poliittisen johdon. Vierailuhuissa on ollut myös muunmuassa käynti Tampereella sekä suuri kansalaisjuhla.

Shevardnadze luovutti ulkoministereiden tapaamisessa Paasilolle myös Neuvostoliiton ehdotuksen yhteiseksi julistukseksi, joka on tarkoitus julkistaa valtiovierailun päätteen tavanomaisen yhteisen kommunikean sijasta.

Paasion mukaan ehdotusta tullaan huolellisesti opiskelemaan Suomen puolelta, kun taas vierailun käytännön valmistelut jatkuvat normaaliin tapaan virkamiestasolla.

Vierailun aikana on tarkoitus käsitellä ja allekirjoittaa useita sopimuksia ja yhteistyöhankkeita. Gorbatshevin mukana saapuneen Suomeen myös muunmuassa noin sadan hengen valtuuskunta, joka edustaa perestroika-Neu-

vostoliiton moninaisia elämäntaloja.

Ulpu livari: historiallista

- Tämä hyvin vakuuttavalla tavalla kertoo Suomen ja Neuvostoliiton hyvistä naapuruussuhteista. On hyvin arvokas asia, että hän saapuu Suomeen.

- Häntä on pitkään odotettu, ja Neuvostoliiton korkein edustaja on Suomessa ollut aina varsin harvinainen vieras, sanoo SDP:n puoluesihteerin Ulpu livari.

livarin tiedossa ei ole, keitä Gorbatshev Suomessa tulee tapaamaan.

- Vierailu nähdään varmasti myös Suomen ulkopuolella hyvien naapuruussuhteitten varmistamiseksi. Gorbatshevin vierailut länsimaihin ovat olleet hyvin kiinnostavia, ja hänellä on aina ollut tärkeää sanottavaa.

- Kansainvälinen mielenkiinto varmasti kohdistuu myös hänen Suomen-vierailuunsa, Ulpu livari uskoo.

Neuvostoliiton presidentin Mihail Gorbatshevin Suomen-vierailu on ensimmäinen neuvostojohtajan virallinen vierailu Suomeen sitten Leonid Brezhnevin Suomen-käynnin ETYK:n huippukokouksella kesällä 1975.

Pikku-uutisia

Päätalolle Tampereen palkinto

Tampereen palkinto annettiin tänä vuonna kirjailija, professori Kalle Päätalolle. Kunnianosoitukseen liittyvä pienoisveistos luovutettiin Tampereen päivän vastaanotolla kuun alussa.

Tampereen palkinto myönnetään henkilölle, joka erityisen ansiokkaalla teolla tai toiminnalla on kunnostautunut lähimmäistensä tai yhteiskunnan hyväksi.

Kuluvana syksynä ilmestyy Päätalon 30. romaani. Hänen kirjalliseen tuotantonsa sisältyy ansiokkaita kuvauksia Päätalon kotikaupungista Tampereesta.

Keskustan kannatus lisääntynyt

Tuoreimman Suomen Gallupin tutkimuksen mukaan Suomen keskustan kannatus on kasvanut viime eduskuntavaaleista neljällä prosentilla ja on nyt 21,6 %.

Suurimpana puolueena säilyivät edelleen sosiaalidemokraatit 23,9 prosentillaan.

Kokoomus säilytti niukasti asemansa toiseksi suurimpana puolueena, sen kannatuksella 21,8 %. Aiemmin julkistettu M-tietokeskuksen tutkimus nosti keskustan maan suurimmaksi puolueeksi 26 % kannatuksella.

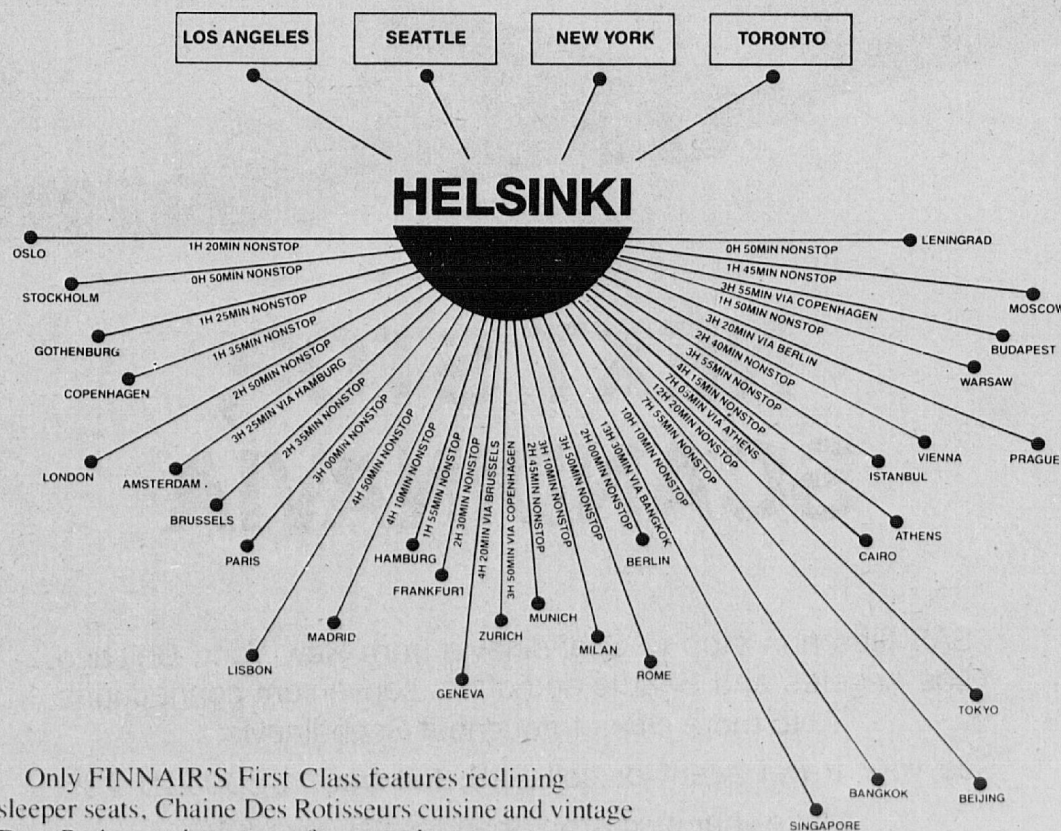
Säästökorkoa nostettiin

Hallitus nosti ensi vuoden loppuun mennessä tehtävien 24 kuukauden talletusten verovapaata enimmäiskorkoa prosentilla. Verovapausraja on nyt 6,5 %.

Inflaatiovahti on tällä hetkellä seitsemän prosenttia, eli se ylittää uudenkin korkotason.

Säästöporkkalle antoi aiheen muutama viikko sitten julkistettu tullihallituksen lasku virhe kauppataseen alijäämässä.

ONLY FINNAIR COVERS THE WORLD AND ALL FINLAND, TOO.

Only FINNAIR'S First Class features reclining sleeper seats, Chaine Des Rotisseurs cuisine and vintage Dom Perignon champagne for your pleasure.

Only FINNAIR'S Executive Class offers a separate section of unique chaise-chairs with footrests and extra leg room... plus three dinner choices!

Only FINNAIR'S First and Executive Class passengers connecting to another FINNAIR flight in Helsinki get a free sauna or overnight stay with dinner, too.

For more information, contact FINNAIR, Toll Free 800-950-5000; In New York City 212-889-7070. For Cargo or FINNFAST Small Parcel Service, contact FINNAIR Cargo Nationwide, Toll Free 800-221-4300.

Marmorisia ja graniittisia hautakiviä

BOSLTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvalmistetta sitten 1930 Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskuslämmityslaitteita, Nippa Wild-fire Campstoves, saunakiukaita ja saunan tarpeita.

Nopea toimitus
Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906)827-3906
Jälleen myyjä halutaan

Maailman tapahtumia

MAAILMAN ERI
KULMILTA

Unkarista EY-jäsen?

Unkari saattaa ennen pitkää liittyä Euroopan yhteisöön osana alkanutta länsisuuntausta, sanoo Unkarin pääministeri Miklos Nemeth länsisakalaisen Welt am Sonntag -viikkolehden äskettäisessä numerossa.

Lisääntyvät yhteydet Länsi-Eurooppaan ovat politiikkamme keskeinen rakennusosa, ja on oletettavaa, että tämä kehitys vie Unkarin EY:n jäsenyyteen, Nemeth sanoo.

Tämä lähentyminen käsittelee useita tasoja, ja useat mallit ovat mahdollisia. Korkein taso on EY:n jäsenyys, hän jatkaa.

Palmen murha hovioikeudessa

TUKHOLMA - Ruotsin entisen pääministerin **Olof Palmén** murhan käsittely Svean hovioikeudessa on päättynyt. Tuomionsa hovioikeus ilmoittaa marraskuun alussa.

Puolustus vaati murhasta syytetyn **Christer Petterssonin** vapauttamista vedoten muun muassa rouva Lisbet Palmén todistuksen epäuskottavuuteen.

Puolustus katsoi, ettei Petterssonilla ollut murhaan motiivia, kun taas monet poliittiset tahot halusivat päästä eroon Palmesta.

Syyttäjä vaati omassa puheenvuorossaan vahvistusta Tukholman käräjäoikeuden Christer Petterssonille langetamaan elinkautiseen vankeusrangaistukseen.

Tshernobyl ärsyttää yhä

Tuhannet valkovenäläiset uhmasivat äskettäin viranomaisten asettamaa kieltoa ja marssivat Minskin keskustan halki vastalauseena Tshernobylin ydinturman heikoille puhdistustoimille. Mielenosoittajat vaativat viranomaisia tehostamaan kolmen vuoden takaisen onnettomuuden jälkisiivousta.

Radioaktiivisuudesta muistuttavia tunnuksia kantaneet noin 15,000 mielenosoittajaa kulkivat hiljaa kaupungin keskustan läpi samalla kun mielenosoituskiellosta kertovia lentolehtisiä levisi väkijoukkoon.

Mielenosoittajien mukaan 70 prosenttia Tshernobylin saasteesta laskeutui Valko-Venäjälle, mutta puhdistukseen varatuista rahoista vain kymmenen prosenttia osoitettiin tasavallan käyttöön.

Maapallolla biljoona sairasta ja nälkäistä

Yksi viidesosa maapallon väestöstä eli noin biljoona ihmistä kärsii erilaisista sairauksista tai aliravitsemuksesta. Useimmat nälän ja tautien uhrin löytyvät kehitysmaista, muistuttaa Maailman terveysjärjestö WHO äskettäin julkaistussa vuosiraportissaan.

WHO:n pääjohtaja Hirsohi Nakajima arvioi, että nykyinen murhenäytelmä olisi lopetettavissa, koska kehittyneillä teollisuusmailla on riittävästi voimavaroja ja teknologiaa auttamaan kehitysmaita.

Raportin mukaan sukupuolitaudit ovat jatkuvassa kas-

vussa. Aids-ongelman ratkaisuun ei ole valoa näkyvissä tieteen keinoin lähivuosina. WHO ennustaa, että 5-10 miljoonaa ihmistä saa hiv-tartunnan seuraavan kymmenen vuoden aikana ja yli puolet heistä sairastuu itse tautiin.

Pahin yksittäinen tilanne oli viime vuonna Saharan eteläosissa, jossa arviolta 160 miljoonaa ihmistä kärsi nälän ja huonon terveydenhoidon seurauksista. Aasiassa WHO tilastoi 500 miljoonaa nälkäistä ja sairasta. Ongelmia oli eniten mm. Intiassa, Bangladeshissä, Burmassa ja Indonesiassa.

Britannia ja Kiina eripuraisia Hongkongista

Britannian ja Kiinan neuvottelut Hongkongin luovutukseen 1997 liittyvistä järjestelyistä päättyivät eripuraan Lontoossa.

Erimielisyydet liittyivät Kiinan sotilasosastojen läsnäoloon Hongkongissa. Kiina vaatii oikeutta siirtää asevoimiaan Hongkongiin vuoden 1997 jälkeen.

Kiinan edustajan mukaan Peking ei voi kuluneen kesän

tapahtumien jälkeen enää luottaa Hongkongiin. Kiina katsoo länsimaisen lehdistön vääristäneen kuvaa Kiinan tapahtumista. "Huhut" ovat myös aiheuttaneet levottomuutta siirtokunnassa.

Kiina lupaa säilyttää Hongkongin talouden markkinapohjaisena tulevaisuudessakin, mutta se suunnittelee sen sijaan Hongkongin perustuslain uudistamista.

150,000 apartheidin vastaisella marssilla

Kautta Etelä-Afrikan 150,000 ihmisen joukko osallistui viime viikon lauantaisille apartheidin vastaisille marseille. Samalla juhlittiin kahdeksan poliittisen vangin vapauttamista. Kuva Johannesburgin mielenosoituksesta.

NEXT STOP, SCANDINAVIA

SAS flies non stop to Scandinavia from New York, Chicago, Los Angeles and Seattle and offers convenient connections to more cities throughout Scandinavia.

See your travel agent or call SAS, toll free, 1-800-221-2350.

Make your next stop Scandinavia, with SAS.

SAS
SCANDINAVIAN AIRLINES

NOVEMBER

RAIVA AJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona marrask. 1 - Wed. Nov. 1, 1989

FINNISH AMERICAN WEEKLY

85 vuosikerta LXXXV No. 43

45 cents

Gorbatshev tunnusti Suomen puolueettomuuden

Suomalaiset saivat odottaa itänaapurinsa korkeinta johtoa viralliselle vierailulle 32 vuotta, mutta presidentti ja puoluejohtaja Mihail Gorbatshevin ja rouva Raisa Gorbatshevin kolmipäiväinen vierailu palkitsi lopulta odotuksen korkoineen.

Suomi sai mahtavalta naapuriltaan selkeän tunnustuksen puolueettomuudelleen ja suitsutusta kansainväliselle asemalleen.

Illallispuheessaan Gorbatshev kohotti Neuvostoliiton ja Suomen väliset suhteet malliesimerkiksi luottamuksesta ja keskinäisestä kunnioituksesta.

Gorbatshev puuttui myös Euroopan turvallisuuteen, perestroikkaan ja Itä-Euroopan kehitykseen.

Vierailun historiallista arvoa kohotti tavallisen kommunikean sijasta allekirjoitettu yhteinen periaatejulistus.

Kadunvarsilla vierailua seuraavaa kansaa Gorbatshevit ilahduttivat lukuisilla juttutuokioilla.

Gorbatshev mainitsi useaan otteeseen Suomen ja Neuvostoliiton suhteen malliesimerkkinä kahden erilaisen valtion yhteiselosta.

"Paljon siitä, mikä nykyisin kuuluu kansainvälisen kanssakäymisen käytäntöön, syntyi ensimmäisenä nimenomaan Neuvostoliiton ja Suomen välisissä suhteissa," totesi pre-

sidentti Gorbatshev illallispuheessaan valtiovierailun ensimmäisenä päivänä.

"Maamme ovat monessa suhteessa erilaiset, mutta vaikka säilytämmekin omaleimaisuutemme, me kunnioitamme toistemme valintaa," Gorbatshev sanoi.

Hän lisäsi, että erot ovat vain täydentäneet ja rikastut-

taneet taloudellisia ja henkisiä siteitä maiden välillä.

Kiistan tunnus puolueettomuudelle

Gorbatshev tunnusti yksiselitteisesti Suomen puolueettoman aseman Finlandiatalon linjapuheessaan tors-taina.

"Tahtoisin tehdä täysin selväksi, että Neuvostoliitto tunnustaa varauksetta Suomen puolueettoman statuksen ja aikoo täydellisesti noudattaa sitä vastedeskin," painotti Gorbatshev.

Neuvostoliiton päämies ei näe ristiriitaa puolueettomuuden ja YYA-sopimuksen yhteensovittamisessa. Här totesi niiden vahvistavan toisiaan ja muodostavan yhdesä Suomen ulkopoliittikan rungon.

YYA-sopimus tulee edelleenkin toimimaan maiden välisen suhteiden perustana.

Gorbatshev totesi, että perusajatus, ystävyys, yhteistyö ja avunanto, pysyy aina tuo-

reena. Presidentti Koivisto puolestaan korosti vuosikymmenien aikana syntyneen luottamuksen voimaa.

Molemmat johtajat painottivat Paasikiven ja Kekkosen työn merkitystä nykyisen luottamuksen saavuttamisessa.

Kuolan laivasto Pohjoismaiden huolena

Linjapuheessaan Finlandia-talolla Gorbatshev korosti ETY-prosessin merkitystä ja vakuutti uskovansa pikaisiin aseistuksen vähentämissopimuksiin Euroopassa.

Gorbatshev ilmoitti Neuvostoliiton poistaneen taistelupäivystyksestä kaikki Pohjoismaihin suunnatut taktiset ydinaseet. Ensi vuoden loppuun mennessä poistetaan osa Itämeren ydinsukellusveneistä.

Gorbatshev ilmaisi halunsa läheisempiin suhteisiin kaikkien Pohjoismaiden kanssa sanoen olevansa valmis solmimaan yhteydet Pohjoismaiden neuvostoon.

Hän vastasi myös Koiviston

ilmaisemaan huoleen pohjoisten merialueiden turvallisuudesta ja tuki tämän ehdotusta luottamuksen lujittamisesta alueella.

Pohjoismaissa levottomuutta on herättänyt etenkin Kuolan niemimaan tehokas laivasto, joka muodostaa tärkeän osan Neuvostoliiton strategisista voimavaroista.

Laivaston supistamista Gor-

batshov jatkaa sivulla 4

Bakkerille 45 vuotta linnaa

CHARLOTTE, N.C. - Televideovankelista Jim Bakker tuomittiin 45 vuodeksi vankeuteen ja sai \$500,000 sakot petoksesta.

Bakker, joka huijasi PTL-kirkkonsa kannattajilta miljoonia dollareita, voi hakea ehdonalaista kärsittyään tuomiostaan kymmenen vuotta.

Hänen asianajajansa lupasi hakea tuomioon muutosta, mutta prosessi saattaa kestää lähes vuoden.

Bakker itse puolustautui oikeudessa vain kahdella lauseella: "Haluan sanoa, että olen syvästi pahoillani niiden ihmisten puolesta, joita olen loukannut. Olen tehnyt syntiä, mutta koskaan elämässäni en aikonut tehdä petosta."

Bushin kanta vaihdellut laidalta toiselle

WASHINGTON - Abortin oikeuksien puolesta taistelevat edustajainhuoneen jäsenet väittävät presidentti Bushin vastustavan aborttia enemmän poliittisista kuin ideologisista syistä.

"Presidentti Bush vaihtaa aborttikantaansa tiheämpään tahtiin kuin Imelda Marcos kenkiään," kommentoi kalifornialainen demokraatti Barbara Boxer.

Tuo on tietenkin liioittelua, mutta viimeisten kymmenen vuoden aikana Bush on omaksumut useita aborttikantoja.

Pyrkiessään republikaanien presidenttiehdokkaaksi

1980 Rolling Stone-aikauslehti kysyi, mikä erottaa hänet Reaganista.

"Hän haluaa muutoksen korkeimman oikeuden aborttilakiin; omasta mielestäni päätös on oikea," Bush sanoi viitaten vuoden 1973 Roe vs. Wade lakiasetukseen, mikä laillisti abortin maassamme.

Kuukautta myöhemmin hän sanoi hyväksyvänsä federaalisin määrära-

Presidentti Bushin kanta abortin suhteen on vaihdellut laidalta toiselle.

hoin toimitetut abortit vain "raiskaus- ja inestitapauksissa tai äidin elämän ollessa vaakalaudalla" ja lisäsi vastustavansa korkeimman oikeuden päätöksen muuttamista.

Kanta muuttuu täydellisesti Reaganin valittua hänet varapresidenttiehdokkaakseen.

Vuonna 1984, muistutettaessa aikaisemmista lausunnoista, varapresidentti Bush sanoi vastustaneensa aborttia silloin niin kuin nytkin.

Kuukautta myöhemmin hän kuitenkin myönsi kantansa muuttuneen ja sanoi olevansa yksimielinen presidentti Reaganin kannan kanssa.

Vuoden 1988 presidenttikampanjan aikana Bush toisti vastustavansa aborttia, ellei kysymyksessä ollut raiskaus, inesti tai äidin hengenvaara ja sanoi hyväksyvänsä federaalisin rahoituksen vain äidin pelastamiseksi.

Presidenttikautensa alkupäivinä Bush sanoi kannattavansa muutosta Roe vs. Wade -lakiin, mutta ei ole esittänyt kommentteja heinäkuisesta Webster-päätöksestä, mikä antoi osavaltioille suuremmat oikeudet päättää aborteista.

Jim Bakker poistumassa paikalta oikeudenkäynnin päätyttyä.

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVA AJA

pages 8 - 10

- Another trip to Europe with the Lovejoys
- Disappearing from the face of the earth
- Hannes Kolehmainen.

Sisäsivuilla:

- Katsaus ihmiskunnan historiaan sivu 2
- Floridan kuulumisia sivu 5
- Fitchburg ja ympäristö sivut 12 & 13
- Suomesta ja suomalaisista sivut 14 & 15